

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ : ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΙΧΕΛΗ ΜΑΡΙΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	7
----------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ . ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1 Γενικά για τον πολιτισμό	9
1.2 Λαϊκός πολιτισμός και παράδοση	10
1.3 Πολιτιστική ανάπτυξη-ορισμός	12
1.4 Οι πολιτιστικές αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	13
1.5 Τοπική Αυτοδιοίκηση και πολιτιστική πολιτική	15
1.6 Σκοποί και μέσα πολιτιστικής πολιτικής	18
↗ Φορείς πολιτιστικής πολιτικής	19

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΥΚΑΔΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.1 Το νησί της Λευκάδας	21
2.2 Η Λευκάδα μέσα από την ιστορία	22
Φραγκοκρατία – νεότερα χρόνια	23
2.3 Δημογραφικά στοιχεία	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΧΩΡΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ .

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ

3.1 Αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι

3.1.1 Αρχαία Νήρικος.....	27
3.1.2 Κάστρο Αγίας Μαύρας	29
3.1.3 Το Πάρκο των Ποιητών	30
3.1.4 Οι ανεμόμυλοι στη Γύρα	31
3.1.5 Οι Αλυκές της Λευκάδας	31

3.2 Εκκλησιαστικά μνημεία της Λευκάδας

3.2.1 Εκκλησία Αγίου Νικόλα	32
3.2.2 Ι. Ναός του Παντοκράτορα	34
3.2.3 Ι. Ναός Αγίου Μηνά.	34
3.2.4 Ναός Παναγίας στη Γύρα	34
3.2.5 Ναός Αγίου Ιωάννη Αντζούση	35
3.2.6 Μοναστήρι της Φανερωμένης	35

3.3 Μουσεία

3.3.1 Μουσείο Φωνόγραφου	38
3.3.2 Αρχαιολογικό μουσείο Λευκάδας	39
3.3.3 Μουσείο Μεταβυζαντινών εικόνων και αντικειμένων	40
3.3.4 Λαογραφικό Μουσείο «Ορφέα» - Πανταζή Κοντομίχη.....	41

3.4 Εθμικά και λαογραφικά στοιχεία του τόπου

3.5.1 Λευκαδίτικη(καθημερινή) φορεσιά	42
3.5.2 Ανδρική γαμπριάτικη φορεσιά	43
3.5.3 Γυναικεία νυφική φορεσιά	43
3.5.4 Ασχολίες των κατοίκων	46
3.5.5 Η παράδοση στη μουσική	47

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

4.1 Δημόσια βιβλιοθήκη και μουσείο μεταβυζαντινών εικόνων	48
4.2 Ειδική Χαραμόγλειος Λευκαδισιακή βιβλιοθήκη	49
4.3 Ιστορικό αρχείο	52
4.4 Αίθουσα τέχνης «Θεόδωρος Στάμος»	53
4.5 Καλλιτεχνική κίνηση σωματείων	
4.5.1 Μουσικοφιλολογικός Όμιλος « ΟΡΦΕΥΣ»	55
4.5.2 Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδας	56
4.5.3 ΝΕΑ ΧΟΡΩΔΙΑ Λευκάδας	57
4.5.4 Χορωδία ΑΡΙΩΝ	60
4.5.5 ΠΗΓΑΣΟΣ Λευκάδας	61
4.5.6 Θεατρικό εργαστήρι	62
4.5.7 Ωδείο Άγγελος Σικελιανός	63
4.5.8 Εργαστήρι χορού Λευκάδας	64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ ΣΤΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.1 Γενικά στοιχεία για τη σύσταση του Πνευματικού Κέντρου	65
5.2 Δομή, οργάνωση και λειτουργία του Πνευματικού Κέντρου	66
5.2.1 Στόχοι και Σκοποί	66

5.2.2 Πόροι	69
5.2.3 Διοίκηση	69
5.2.4 Διαχείριση – Ταμειακή υπηρεσία	71
5.3 Δραστηριότητες και εκδηλώσεις του Πνευματικού Κέντρου	
5.3.1 Γιορτές Λόγου και Τέχνης	72
5.3.2 Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ Λευκάδας	80
5.3.3 Εκδηλώσεις για την Αποκριά (ΦΑΡΩΜΑΝΗΤΑ)	84
5.3.4 Βήμα Νέων Επιστημόνων	85
5.3.5 Διεθνές Φεστιβάλ Κρουστών	86
5.3.6 Έκτακτες εκδηλώσεις του Πνευματικού Κέντρου	86
5.4 Οικονομικά στοιχεία του Πνευματικό Κέντρου	87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ - ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

7.1 Κινηματογράφος «Απόλλων»	89
------------------------------------	----

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	97

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή εργασία που αναλύεται στη συνέχεια έχει σαν θέμα την οργάνωση και την διαχείριση της πολιτιστικής δραστηριότητας του Δήμου Λευκάδας.

Σκοπός της εργασίας είναι να γνωρίσουμε και να αναδείξουμε τη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου καθώς και να δούμε με ποιόν τρόπο ο ίδιος ο Δήμος αλλά και οι πολίτες επιτυγχάνουν κάτι τέτοιο.

Η εργασία διαμορφώνεται σε δύο μέρη. Το κάθε μέρος αποτελείται από τρία κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αποτελείται από εννοιολογικές αποσαφηνίσεις των όρων πολιτισμός, λαϊκός πολιτισμός, πολιτιστική ανάπτυξη, τη σχέση της πολιτιστικής πολιτικής με τη Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως και τα μέσα, τους σκοπούς και τους φορείς υλοποίησης της πολιτιστικής πολιτικής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται γενικά στοιχεία για το νησί, η ιστορία του και διάφορα πληθυσμιακά στοιχεία.

Στο τρίτο κεφάλαιο υπάρχει μια καταγραφή των πολιτιστικών μνημείων της Λευκάδας, αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησιαστικά μνημεία και μουσεία. Γίνεται επίσης αναφορά στις ασχολίες των κατοίκων, και τα λαογραφικά στοιχεία του τόπου.

Στο δεύτερο μέρος, στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρονται οι πολιτιστικές υποδομές που πραγματοποιούνται με την υποστήριξη του Δήμου καθώς και η καλλιτεχνική κίνηση των σωματείων.

Στο επόμενο κεφάλαιο εξετάζουμε τη παρέμβαση του ίδιου του Δήμου μέσω όμως τώρα του Πνευματικού Κέντρου, και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιεί.

Τέλος στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο εξετάζουμε το κινηματογράφο Απόλλωνα, ο οποίος ανήκει στη δημοτική επιχείρηση, ο οποίος έχει σκοπό

την ανάπτυξη της κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης του τόπου.

Η εργασία στηρίχθηκε στην συλλογή πρωτογενών στοιχείων από τους αρμόδιους φορείς, την επιτόπια παρατήρηση, και την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Θα ήθελα να ευχαριστήσω για τη πολύτιμη βοήθεια τους τον κ. Σπύρο Κουμουνδούρο, το κ. Θέμη Νάνο (οικονομική υπηρεσία), τη κ. Διδώ Βερυκίου (Πνευματικό Κέντρο), τη κ. Νίκη Στραγαλινού (υπεύθυνη προσωπικού) , τη κ. Σοφία Αραβανή (υπεύθυνη δημοτικού κιν/φου Απόλλωνα) και τη κ. Ακριβούλα Μιχελή (τεχνική υπηρεσία) .

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Πολιτισμός είναι το σύνολο των υλικών, των πνευματικών και των ηθικών αξιών ή επιτευγμάτων που δημιούργησε ο άνθρωπος. Ένας άλλος ορισμός για τον πολιτισμό σύμφωνα με τον Λισιέν Φεβρ είναι ότι ο πολιτισμός είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών που εκφράζουν τη συλλογική ζωή μιας ανθρώπινης ομάδας, το σύνολο των υλικών, πνευματικών, ηθικών, πολιτικών και κοινωνικών πλευρών αυτής της ζωής.

Χαρακτηριστικά του πολιτισμού είναι, η συνέχεια και η πρωτοτυπία. Κάθε πολιτιστικό στοιχείο έχει τις ρίζες του στο παρελθόν και απλώνεται στο μέλλον. Κάθε πολιτισμός έχει την ιδιαιτερότητα του, τη μοναδικότητά του που τον διακρίνει και τον διαφοροποιεί από τους άλλους πολιτισμούς.¹

Τα αίτια δημιουργίας του πολιτισμού ποικίλουν. Μερικά από αυτά είναι η ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών ζωής, η ανάγκη μεγαλύτερης αυτονομίας από τους καταναγκασμούς του φυσικού περιβάλλοντος, η έμφυτη ανάγκη της περιέργειας και της γνώσης που υπάρχει στον άνθρωπο. Ακόμη, η ανάπτυξη της λογικής και της επιστήμης, και η ιστορική συνέχεια και η μετάδοση του πολιτισμού από τη μια γενιά στην άλλη και από το ένα έθνος στο άλλο.

¹ Λεξικό εννοιών, Αργύρης Ματακιάς, σελ 489

1.2 ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ο λαϊκός μας πολιτισμός – η λαϊκή μας κληρονομιά , είναι ένας χώρος τεράστιος , ατελείωτος . Χώρος γερά δεμένος με τις ρίζες της πατρίδας μας, αλλά και ,με το βλέμμα μπροστά, στο καινούργιο . Με το ένα πόδι στην λαϊκή μας κληρονομιά ,με το άλλο στην καινούργια γενιά ,στο παρόν και στο αύριο. Δύο τάσεις και διαθέσεις που αναζητούν συνισταμένη και μάλιστα με την επιθυμία να εκφραστούν μέσα από διάφορες τέχνες (θέατρο – χορός – μουσική).

Ο λαϊκός μας πολιτισμός , λαμβάνει διάφορες μορφές τέχνης και έκφρασης από απλοϊκούς και καθημερινούς ανθρώπους. Άτομα χωρίς ιδιαίτερη παιδεία και πνευματική καλλιέργεια , ικανά όμως να δημιουργήσουν και να καλλιτεχνήσουν αριστουργήματα βγαλμένα από την καθημερινή τους ζωή, την χαρά τους , την λύπη τους, το γέλιο , το δάκρυ .

Λαϊκά , λοιπόν είναι ότι πρωτογενώς, δημιουργεί ο ίδιος ο λαός και το λαϊκό δημιούργημα μπορεί να είναι αντικείμενο πρακτικής χροιάς (εργαλείο, σκεύος, ένδυμα κ.α.) ή προϊόν αισθητικής ανάγκης και αγαθό του πνεύματος (τραγούδι, χορός, παραμύθι, παροιμία κ.α.) . Τα δημιουργήματα αυτά είναι φορείς μιας μακραίωνης παράδοσης, πράγμα που σημαίνει ότι κουβαλούν μέσα τους, την σοφία, την διαίωσιση , την νοοτροπία, την ευαισθησία και την αισθητική των ατόμων που τα δημιουργούν, εκτενέστερα, ολόκληρου του λαού τους .²

² Ε. Μπιτζάνη, Πολιτισμός και Τοπική αυτοδιοίκηση , 2001, σελ 27

Σύμφωνα με τον R.V.Sampson παράδοση είναι στην αυστηρή της έννοια, ένας ουδέτερος όρος που χρησιμοποιείται για να υποδηλώνει τη μετάβαση, συνήθως προφορική, με την οποία μεταφέρονται από τη μια γενιά στην άλλη τρόποι δραστηριότητας ή γούστα ή δοξασίες και έτσι διαιώνίζονται. Όπως λοιπόν εφαρμόζεται στις κοινωνικές επιστήμες παράδοση είναι το «όχημα» διαμέσου του οποίου κάθε παιδί μαθαίνει κάτι από τα ήθη και τα έθιμα και από το απόθεμα των συσσωρευμένων γνώσεων, καθώς και από τις προκαταλήψεις των προπατόρων.

Ο όρος παράδοση εφαρμόζεται επίσης σε ορισμένα από τα στοιχεία της κουλτούρας , που μεταβιβάζεται μ' αυτόν τον τρόπο, αλλά όχι σε όλα τα στοιχεία. Τα στοιχεία εκείνα, που ξεχωρίζουν και προσλαμβάνουν την ιδιότητα της παράδοσης, είναι συνήθως αξιολογημένα και υποδηλώνονται έντονα ότι ενέχει ιδιαίτερη αξία η αποδοχή τους. Έτσι η παράδοση είναι ένας τρόπος συμπεριφοράς ή ένα πρότυπο που έχει δημιουργηθεί από μια ομάδα και όχι από ένα άτομο και χρησιμοποιείται στην τόνωση της ομαδικής συνειδητοποίησης και συνοχής⁴.

Ο άνθρωπος μέσω της παράδοσης κατανοεί την ιστορική τροχιά μέσα στην οποία κινείται και έτσι μπορεί να αποκομίσει πλούσια διδάγματα. Το μεγαλύτερο σφάλμα είναι να θεωρεί κανείς τον εαυτό του ότι είναι αφαιρετικά ανεξάρτητο από το παρελθόν, που βαραίνει σημαντικά την διαμόρφωσή του. Ακόμη η παράδοση είναι σημαντικός παράγοντας για την καλύτερη κατανόηση του παρόντος. Ο τρόπος ζωής ενός λαού στο σήμερα έχει μεγάλη σχέση με τα κατάλοιπα και τις δεσμεύσεις του παρελθόντος. Πάνω απ' όλα όμως η παράδοση οδηγεί στη συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας.

⁴ Λεξικό εννοιών , Αργύρης Ματακιάς , σελ 446

1.3 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΟΡΙΣΜΟΣ

Η πολιτιστική ανάπτυξη αποτελεί τη διαδικασία της ποιοτικής αναβάθμισης των κατοίκων μιας συγκεκριμένης περιοχής, η οποία βασίζεται τόσο στην συμμετοχή των πολιτών κατοίκων, όσο και στο υπάρχον πολιτιστικό φαινόμενο της περιοχής. Επίσης παρέχει τα μέσα για την ανάδειξη ταυτοτήτων μέσα σε μια τοπική περιφέρεια ώστε να αναγνωρίζονται, να ανατρέφονται και να εκφράζονται μέσα από ένα πεδίο τεχνών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και να προωθείται ο εμπλουτισμός της τοπικής ταυτότητας, της αίσθησης τόπου και ποιότητας ζωής.

Η πολιτιστική ανάπτυξη ενισχύεται από τους εξής παράγοντες :

- Ύπαρξη κατάλληλης πολιτιστικής υποδομής
- την ελευθερία της άσκησης της πολιτιστικής λειτουργίας
- το κατάλληλο περιβάλλον
- τις δυνατότητες της προσφοράς διατήρησης διασφάλισης και δημοσιοποίησης του πολιτιστικού αγαθού.

Ωστόσο η πολιτιστική ανάπτυξη προϋποθέτει και οικονομική και κοινωνική υποδομή. Έτσι χωρίς την ύπαρξη βιβλιοθηκών, πινακοθηκών, θεάτρων, πνευματικών – πολιτιστικών κέντρων και άλλου πολιτιστικού τύπου οργανισμών δεν είναι δυνατόν η ανάπτυξη και η εξέλιξη της πολιτιστικής ανάπτυξης⁵.

⁵ Ε. Μπιτζάνη, Πολιτισμός και Τ.Α , σελ 82

1.4 ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.

Στον πολιτιστικό σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο σημαντική μπορεί να αποδειχθεί η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Όταν αυτή παίρνει πρωτοβουλίες πολιτιστικής ανάπτυξης, αντανακλά τη διάθεση της κεντρικής εξουσίας να αποκεντρώσει και να αναβαθμίσει τις πολιτιστικές δομές στην επαρχία, αλλά ταυτόχρονα διαφαίνεται και η αποφασιστικότητα της τοπικής εξουσίας στην ενασχόληση με την πολιτιστική αναβάθμιση των πληθυσμών της..

Βασικός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η δημιουργία υποδομής για παραγωγή πολιτιστικού προϊόντος και ισόρροπης χωροταξικής κατανομής της πολιτιστικής υποδομής στα πλαίσια της πόλης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διατήρηση και προβολή των ιδιαιτεροτήτων μιας περιοχής , αλλά και στη σύνδεση της πόλης με τους άλλους πολιτισμούς και την αξιοποίηση των ιδιαιτεροτήτων της περιοχής της ως συνδεδετικού κρίκου επικοινωνίας με άλλους πολιτισμούς, με στόχο τη συρροή εκτός του οικονομικού και των άλλων μορφών κεφαλαίου.

Αν εξετάσουμε το ρόλο που έχει διαδραματίσει η Τ.Α μέχρι σήμερα θα δούμε ότι από τις αρχές της δεκαετίας του '80, ανατέθηκαν θεσμικά νέες αρμοδιότητες στην Τ.Α και άρχισε να δραστηριοποιείται σε θέματα τοπικής ανάπτυξης. Ειδικότερα οι θεσμικές βάσεις για την διεύρυνση της συμμετοχής της Τ.Α στην πολιτιστική ζωή του τόπου με το Ν.1065/1980.

Τα άρθρα 23 και 24 του Νόμου αυτού, αλλά και του πιο πρόσφατου, Ν.2218/94 αναφέρουν ότι οι τοπικοί οργανισμοί πρώτης βαθμίδας μπορούν ν' αναπτύξουν οποιαδήποτε δραστηριότητα που να προάγει τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά και πνευματικά συμφέροντα των κατοίκων τους, αν

το αποφασίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο (αρ. 23) ο δήμος ή η κοινότητα έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα να κατασκευάζουν και να συστήνουν δημοτικές ή κοινοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις, κέντρα νεότητας και παιδικές χαρές. Επίσης έχουν την δυνατότητα να ιδρύουν πολιτιστικά και πνευματικά κέντρα όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές, θέατρα και να κατασκευάζουν έργα για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Από το 1981, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης άρχισε να αναβαθμίζεται. Νέοι θεσμοί και νέες μέθοδοι άρχισαν να εφαρμόζονται με στόχο την διεύρυνση και τον εκσυγχρονισμό του πεδίου δράσης της και την ορθολογικότερη λήψη των αποφάσεων.

Το άρθρο 16 του Ν. 1416/1984, που αναφέρεται στις συντρέχουσες αρμοδιότητες, συμπληρώνει το άρθρο 24 του Ν. 1065/84, αναφέροντας ότι «ο δήμος ή η κοινότητα έχει την αρμοδιότητα να ιδρύει και να φροντίζει για την λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων όπως βιβλιοθήκες, πινακοθήκες, μουσεία, φιλαρμονικές, θέατρα, να αναλαμβάνει την επισκευή και την συντήρηση παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή φυσικά πρόσωπα, για να χρησιμοποιηθούν για κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες σε συνεργασία με αρμόδιους δημόσιους φορείς να συντηρεί και να φροντίζει για τη λειτουργία αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής...Να προωθεί πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες ιδρύοντας κέντρα διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής, αθλημάτων, σχολές γονέων, σχολές λαϊκής τέχνης και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Ένα μέσο ενίσχυσης της ενδογενούς περιφερειακής ανάπτυξης στα πλαίσια των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων θεωρήθηκε η δημιουργία Δημοτικών Επιχειρήσεων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι

δημοτικές επιχειρήσεις είχαν σκοπό να παρέμβουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής και να προσπαθούν να τη βελτιώσουν με την εκτέλεση και εκμετάλλευση έργων, την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, την πραγματοποίηση εσόδων.

Κατά συνέπεια η Τ.Α υπερβαίνει το ρόλο της ως πολιτικο-διοικητικός θεσμός και άρχισε να ασκεί επιχειρηματικής μορφής κοινωνικο-οικονομική δραστηριότητα, με δυνατότητα άσκησης αναπτυξιακού ρόλου και παρέμβασης στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου⁶.

1.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ως πολιτιστική πολιτική νοείται ένα σύστημα σκοπών, μέσων, και φορέων, που συνδυάζεται σε ένα πρόγραμμα για να επιταχύνουν τη γνώση, ενίσχυση και διάδοση του πολιτιστικού φαινομένου μιας κοινότητας για μια δεδομένη χρονική περίοδο.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι σημαντικός και πολυδιάστατος. Βρίσκεται πολύ κοντά στην λαϊκή βάση και είναι ο καταλληλότερος φορέας άσκησης πολιτιστικής πολιτικής. Είναι αυτός που υνδέεται με την τοπική κοινωνία, ακούει τις ανάγκες της και εκφράζει τις αγωνίες της.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει ως βασικό σκοπό την δημιουργία υποδομής για την παραγωγή του πολιτιστικού προϊόντος και την ισόρροπη χωροταξική κατανομή του στα πλαίσια της πόλης.

Η χάραξη πολιτιστικής πολιτικής, με τον προγραμματισμό της πρέπει να τείνει, όχι σε απλές πραγματοποιήσεις, αλλά στην δυναμοποίηση της

⁶ Από το διδακτορικό της κ. Σκιά Πανοπούλου, σελ 93

κοινωνίας, την κινητοποίηση όλου του κοινωνικού δυναμισμού , το οποίο δημιουργεί την πολιτιστική ανάπτυξη ενός τόπου .

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σήμερα προσπαθεί με ένα κριτικό και δημιουργικό συνδυασμό , να ενσωματώσει και να κάνει τον πολιτισμό , αναπόσπαστο στοιχείο στον αναπτυξιακό ρόλο βάζοντας στο κέντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, μορφωτικό και ψυχαγωγικό τομέα . Ειδικότερα η Τοπική Αυτοδιοίκηση σύμφωνα με το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα Π.Δ. 410/1995 έχει ως σκοπό να :

- Να ιδρύει και να φροντίζει για την λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές , θέατρα κ.α
- Να αναλαμβάνει την επισκευή και την συντήρηση των παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή φυσικά πρόσωπα ,για να χρησιμοποιηθούν για πολιτιστικές λειτουργίες.
- Να συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς για την συντήρηση και τη φροντίδα των αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της κάθε περιοχής, προωθώντας την ανάδειξη μνημείων που συνδέουν το σήμερα με τον ιστορικό θησαυρό κάθε τόπου.
- Να κατασκευάζει έργα και να λαμβάνει μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Να προωθεί πολιτιστικές , ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες, ιδρύοντας κέντρα διδασκαλίας μουσικής . χορού, ζωγραφικής, ζητημάτων λαϊκής έκφρασης. Επίσης , οργάνωση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων με την συνεργασία κυρίως των Δήμων και σχολείων καθώς και τεχνολογικών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων που αποσκοπούν την αναβάθμιση του επαγγελματικού προσανατολισμού των δημοτών μιας πόλης

- Να στηρίζει και να προστατεύει την τρίτη ηλικία, που είναι μια ειδική κατηγορία πληθυσμού , δημιουργώντας χώρους ειδικά διαμορφωμένους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους (π.χ. ΚΑΠΗ κ.α.) .
- Να στηρίζει την νεολαία , που αποτελεί ζωτικό στοιχείο του πληθυσμού μιας πόλης και οι ιδιαίτερες ανάγκες τους θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από την δημοτική αρχή και άλλους συλλογικούς φορείς .Δημιουργία κέντρων κατάλληλων, που οι νέοι θα βρίσκουν ανταπόκριση στα διάφορα ενδιαφέροντα τους αλλά και στους προβληματισμούς τους. Για παράδειγμα Κέντρα Συμβουλευτικής Αγωγής Νέων κ.α.
- Τη σύσταση φορέων, διευρύνοντας έτσι τα μέσα άσκησης της πολιτικής τους. Στους φορείς αυτούς εντάσσονται και τα Ν.Π.Ι.Δ. , κοινωφελούς σκοπού, που εκφράζουν την επιχειρησιακή δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., όπως είναι οι αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις ή οι αμιγείς διακοινοτικές επιχειρήσεις

Από τα παραπάνω , γίνεται αντιληπτό ,ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει την δυνατότητα να παίρνει και να ενθαρρύνει πρωτοβουλίες, να συντονίζει και να παρακινεί καθετί που θα μπορεί να ωθεί στην πολιτιστική δημιουργία και την συμμετοχή του πολίτη και να διεκδικήσει σε μόνιμη βάση, την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για να προχωρήσει και να αποδώσει καρπούς. Ξεκινάει με τον Τρόπο αυτό μια καινούργια πορεία για την πολιτιστική άνθιση του τόπου , την ζωντανή σύνδεση με την λαϊκή δημιουργία και την έκφραση της μέσα από τις νέες συνθήκες, τα μέσα και τις δυνατότητες .

1.6 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Κύριοι σκοποί οι οποίοι αφορούν τη συντήρηση, προώθηση και διάδοση των πολιτιστικών αγαθών είναι οι εξής ⁷:

- ✓ ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας
- ✓ ενίσχυση της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας
- ✓ η συμμετοχή του λαού στην απόλαυση αλλά και στη δημιουργία πολιτιστικών αγαθών
- ✓ να αναπτυχθούν σχέσεις συνεργασίας, επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων ακόμη και συνόρων εκτός της χώρας, με συνέπεια τη βέλτιστη προβολή της πολιτιστικής εικόνας προς τα έξω.

Ως μέσα πολιτιστικής πολιτικής, όπου παράλληλα θεωρούνται και οι αξιοποιήσιμοι πολιτιστικοί πόροι μιας χώρας ή μιας περιοχής χαρακτηρίζονται τα εξής :

- ✓ αξιοποίηση των πολιτιστικών προτύπων
(ως πολιτιστικό πρότυπο θεωρείται το σύνολο των απόψεων και των θέσεων του πληθυσμού μιας τοπικής κοινωνίας στην αξιολόγηση των πολιτιστικών αξιών)
- ✓ αξιοποίηση πολιτιστικού χρόνου, όπου αφορά την επέκταση δικαιωμάτων εκπαιδευτικής πολιτιστικής άδειας για την προώθηση της μέγιστης ελαστικότητας ωρών εργασίας χρόνου, για την οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων στον ελεύθερο χρόνο των εργαζομένων
- ✓ πολιτιστική υποδομή, δηλαδή ύπαρξη βιβλιοθηκών, μουσείων, πινακοθηκών, πνευματικών κέντρων
- ✓ αξιοποίηση των μέσων επικοινωνίας, προκειμένου να γίνει

⁷ Κόνσολα Ντ. , Θέματα Πολιτιστικής Πολιτικής, Αθήνα Πανρπηστήμιο 1988

ευκολότερη η διάδοση των πολιτιστικών αγαθών⁸, προώθηση της δημιουργικότητας κλπ

- ✓ αξιολόγηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος όπου προϋποθέτει καταγραφή, συντήρηση, επιστημονική έρευνα και έκθεσης στο κοινό, στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς⁹.

Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση της αποτελεσματικότερης αναπτυξιακής πολιτικής είναι η ύπαρξη προγραμματισμού, γεγονός που θα επιτρέψει να αξιολογηθούν οι πόροι του πολιτιστικού κεφαλαίου¹⁰.

➤ Φορείς πολιτιστικής πολιτικής

Οι φορείς πολιτιστικής πολιτικής είναι ανά επίπεδο οι εξής :

❖ Κεντρικό επίπεδο :

Το υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ), το οποίο κατέχει τον τίτλο του κεντρικού φορέα άσκησης της πολιτιστικής πολιτικής στην Ελλάδα.

❖ Τοπικό επίπεδο :

- Οι Περιφέρειες, οι Νομαρχίες και οι Δήμοι οι οποίοι αποτελούν τους περιφερειακούς και τοπικούς φορείς αντίστοιχα.

⁸ Πολιτιστικά αγαθά σύμφωνα με το νόμο 1114/81, θεωρούνται α) τα αγαθά κινητά και ακίνητα τα οποία παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για την πολιτιστική κληρονομιά των λαών, όπως μνημεία κ.α. Μπιτζάνη Ευγ. «πολιτιστική διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη- σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος», Αθήνα 2004

⁹ Μπιτζάνη Ευγ. «πολιτιστική διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη- σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος», Αθήνα 2004

¹⁰ Ως πολιτιστικό κεφάλαιο εννοείται : πολιτιστική κληρονομιά, παράδοση , φυσικό περιβάλλον, ανθρώπινο δυναμικό, σύγχρονα πολιτιστικά αγαθά.

- Οι πολιτιστικοί σύλλογοι και σωματεία, των οποίων η προσφορά είναι σημαντική, καθώς ασχολούνται με την ιστορική έρευνα της περιοχής τους. Τη συγκέντρωση και τη διάσωση παραδοσιακού υλικού και διοργανώνουν αξιόλογες καλλιτεχνικές και πνευματικές εκδηλώσεις.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.1 ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Η Λευκάδα ανήκει στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Επτανήσων στο Ιόνιο Πέλαγος. Το νησί απέχει από την Ακαρνανία λιγότερο από 100 μέτρα και συνδέεται με πλωτή γέφυρα με την Ξηρά, .Ο διάυλος της Λευκάδας έχει πλάτος 50 μέτρα. Με έκταση 302.5 τετραγωνικά χιλιόμετρα είναι το τέταρτο σε μέγεθος νησί των Επτανήσων, και έχει πληθυσμό 23000 κατοίκους. Το νησί της Λευκάδας μαζί με τα γύρω νησάκια, Μεγανήσι, Κάλαμο, Καστό, Σκορπιό, Μαδουρή, Σκορπίδι, Σπάρτη, Θηλειά και Κυθρό, αποτελούν διοικητικά το Νομό Λευκάδας, ο οποίος αποτελείται από 6 δήμους και 2 κοινότητες, έχοντας πρωτεύουσα τη πόλη της Λευκάδας

Το νησί είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό του ορεινό, με ψηλότερη κορυφή το όρος Σταυρωτά (1182 μ.).

Διαθέτει επίσης στενά οροπέδια, εύφορες κοιλάδες και φαράγγια με πλούσια βλάστηση. Το τοπίο συμπληρώνουν ορεινοί λόγγοι που πέφτουν απότομα στη θάλασσα σχηματίζοντας απόκρημνες ακτές.

2.2 Η ΛΕΥΚΑΔΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Το νησί σε αντιδιαστολή με την πόλη, ονομάζονταν Λευκαδία.. Η λέξη Λευκάς προέρχεται από το επίθετο λευκός. Στο νοτιότερο άκρο του νησιού, οι λευκοί προεξέχοντες βράχοι καταλήγουν στο περίφημο ακρωτήριο Λευκάτας – το σημερινό Δουκάτο, αρχαίο Λευκάς Πέτρα ή Λευκάς Άκρα. Κατ' άλλη εκδοχή, η ονομασία προέρχεται από το γιο του Ίκαρου Λευκάδιο, σύμφωνα με μια αρχαία παράδοση. Άλλη όμως άποψη θεωρούσε ότι το νησί ονομάστηκε από το ακρωτήριο «Λευκάτας», από όπου ένας νεαρός ονόματι Λευκάτας πήδηξε στη θάλασσα για να διαφύγει από τη καταδίωξη του Απόλλωνα.

Η πρώτη εγκατάσταση στη Λευκάδα χρονολογείται στη Νεολιθική εποχή(4^η χιλιετηρίδα), όπως μαρτυρούν τα ευρήματα των ανασκαφών του Dorfheld στη Χοιροσπηλιά. Ιδιαίτερη ακμή όμως γνώρισε το νησί κατά την πρωτοελλαδική εποχή, (2700- 1900 π.Χ.), οπότε υπήρξε ακμαίο κέντρο της περιοχής, με συχνές εμπορικές επαφές με τις Κυκλάδες, την Κρήτη και την Τρωάδα.

Κατά την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο, το νησί ακολούθησε τις τύχες του ευρύτερου ελλαδικού χώρου και ειδικότερα της επαρχίας της Αχαΐας, που είχε πρωτεύουσα την Κόρινθο. Κατά τον 9^ο αιώνα και σε συνδυασμό με τα συμφέροντα των Βυζαντινών στη Ν.Ιταλία, στο νησί εντάχθηκε στο

ναυτικό θέμα της Κεφαλληνίας. Η ανάπτυξη των ναυτικών δημοκρατιών στην Αδριατική και στο Ιόνιο κατά τον 10^ο αιώνα και ο προοδευτικός έλεγχος από αυτές του βυζαντινού εμπορίου δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα στο νησί, το οποίο δέχτηκε τις οδυνηρές συνέπειες πολλών ληστρικών επιδρομών από τις ανταγωνιστικές ιταλικές δημοκρατίες¹¹.

Φραγκοκρατία έως τα νεότερα χρόνια

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους της Δ' Σταυροφορίας το 1204, ο Μιχαήλ Άγγελος Κομνηνός, ιδρυτής του δεσποτικού της Ηπείρου, περιέλαβε σ' αυτό το νησί. Το 1343 ή 1345 κατ' άλλους, η Λευκάδα παραχωρήθηκε ως τιμάριο από το Βρυέννιο στο βενετό ευγενή Γρατιανό Τζώρτζη που το 1357 η εξουσία του απειλήθηκε από εξέγερση των χωρικών, υποκινούμενη από το δεσπότη της Ηπείρου Νικηφόρο Β'. Λίγα χρόνια αργότερα(1362) το νησί περιήλθε στην οικογένεια των Τόκκων για δεκαεπτά χρόνια.. Κατά το τέλος του Α' Βενετοτουρκικού πολέμου (1463-1479) ο Γκεντίκ Αχμέτ Πασάς κυριεύσε τα εξαρτήματα του δουκάτου των Τόκκων. Η Τουρκοκρατία στη Λευκάδα διήρκεσε περίπου δύο αιώνες, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες των Βενετών να την περιλάβουν στις κτίσεις τους. Το νησί περιήλθε τελικά στη κατοχή των Βενετών τον Ιούλιο του 1684, έπειτα από ισχυρή ναυτική επίθεση υπό το Φραγκίσκο Μοροζίνι.

Κατά το τελευταίο Βενετοτουρκικό πόλεμο (1714-1717), η Λευκάδα περιήλθε στους Τούρκους, αλλά ανακαταλήφθηκε τον Οκτώβριο του 1716 από τον Βενετό ναύαρχο Ανδρέα Πιζάνι και παρέμεινε στους

¹¹ Η πόλη της Λευκάδας, Ιχνηλασίες στον τόπο και το χρόνο, περιβαλλοντική ομάδα 2^ο Λυκείου Λευκάδας

Βενετούς ως την κατάλυση της Βενετοκρατίας στα Επτάνησα από τους Γάλλους με τη Συνθήκη του Καμποφόρμιο (1797).

Οι γάλλοι που είχαν ήδη καταλάβει το νησί, στις 6 Ιουλίου 1797 διόρισαν «Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση» στο νησί. την καταστροφή του Γαλλικού στρατού στο Αμπουκίρ.

Στις 21 Μαρτίου 1800 με τη Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως ιδρύθηκε η «Πολιτεία των Επτά Ενωμένων Νησιών», με τη Συνθήκη όμως του Τιλσίτ (1807), που συνομολογήθηκε μεταξύ Ρωσίας και του Ναπολέοντα τα νησιά του Ιονίου παραχωρήθηκαν για δεύτερη φορά στους Γάλλους. Κάτι που δεν κράτησε για πολύ μιας που τον Απρίλιο του 1810 αγγλικές δυνάμεις υπό τον στρατηγό Oswald με τις οποίες συνέπρατταν και 500 Έλληνες, κατέλαβαν τη Λευκάδα και στις 5 Νοεμβρίου 1815, με τη Συνθήκη για τα Ιόνια Νησιά που υπογράφηκε στο Παρίσι, περιήλθε στους Άγγλους και αποτέλεσε τμήμα των «Ηνωμένων Πολιτειών των Ιονίων Νήσων» υπό την προστασία της Μεγάλης Βρετανίας.

Η γενική κατοχή της Λευκάδας και των άλλων νησιών του Ιονίου τερματίστηκε με τη Συνθήκη της 2-14 Νοεμβρίου 1863. τα Επτάνησα ενώθηκαν με την Ελλάδα και θα ίσχυε σε αυτά το καθεστώς «διηνεκούς ουδετερότητας». Στις 21 Μαΐου, ημέρα εορτασμού για τα Επτάνησα, το 1864 παραδόθηκε στις ελληνικές αρχές το φρούριο της Αγίας Μαύρας όπου και υψώθηκε η ελληνική σημαία.

Η πνευματική παράδοση της Λευκάδας του 17^{ου} και του 18^{ου} αιώνα συνεχίστηκε κατά την περίοδο της αγγλικής προστασίας και κυρίως μετά την ένωση με την Ελλάδα¹².

¹² Η πόλη της Λευκάδας Ιχνηλασίες στον τόπο και το χρόνο, περιβαλλοντική ομάδα 2^{ου} Λυκείου Λευκάδας

2.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Στον Νομό Λευκάδας η αυξητική τάση αποτυπώνεται σε ποσοστό της τάξης του 6,6%. Ειδικότερα ο πραγματικός πληθυσμός του νομού είναι 22.506 στην απογραφή του 2001, ενώ ο πραγματικός πληθυσμός του νομού κατά την απογραφή του 1991 ήταν 21.111 .

Ο Δήμος Λευκάδας αναδεικνύεται ο μεγαλύτερος δήμος του νησιού με 10.875 κατοίκους. (Βλέπε Πιν. 2.1). Το 1991 , το αντίστοιχο νούμερο ήταν 9.599 κάτοικοι, με αποτέλεσμα να καταγράφεται αύξηση της τάξεως του 13,3%.

Σε δεύτερη θέση από πλευράς πραγματικού πληθυσμού έρχεται ο Δήμος Ελλομένου με 3.352 κατοίκους. Στην τρίτη θέση βρίσκεται ο Δήμος Απολλωνίων με 3.235 , ακολουθεί ο Δήμος Σφακιωτών με 1.862 , και ο Δήμος Καρυάς με 1.427. Ο μικρότερος Δήμος του νομού είναι ο Δήμος Μεγανησιού με 1.092 κατοίκους. Βέβαια ο νομός έχει και δύο κοινότητες, την Κοινότητα Καλάμου με 543 κατοίκους και την Κοινότητα Καστού με πραγματικό πληθυσμό 120 κατοίκους κατά την τελευταία απογραφή του 2001 , σε αντίθεση με την απογραφή του 1991 που είχε μόνο 50 κατοίκους, έχει παρουσιάσει δηλαδή μια αυξητική τάξη της τάξεως του 140%. (Βλέπε πιν. 2.1)

Συγκρίνοντας τα στατιστικά στοιχεία της τελευταίας απογραφής του 2001 , με στοιχεία παλαιότερων απογραφών από το 1940 έως το 1991 παρατηρείται μία σταδιακή μείωση του πραγματικού πληθυσμού του νομού. Από το 1991 έως την τελευταία απογραφή του 2001 παρατηρήθηκε σχετικά μικρή αύξηση (Βλέπε πιν. 2.1).

Το ίδιο συμβαίνει και στον Δήμο της Λευκάδας. Ενώ παρατηρείται αύξηση πραγματικού πληθυσμού μέχρι το 1971 , έπειτα από 1971 έως το 1991 επικρατεί μείωση του πληθυσμού , ενώ από το

1991 έως το 2001 παρατηρείται σχετική αύξηση της τάξεως του 13.3% (Βλέπε πιν. 2.2).

Σύμφωνα με υπαλλήλους της Στατιστικής Υπηρεσίας ,η αύξηση στον πραγματικό πληθυσμό του νησιού οφείλεται στο γεγονός ότι στο νησί έχει εγκατασταθεί μεγάλος αριθμός αλλοδαπών.

Πίνακας 2.1

Πληθυσμός Ν.Λευκάδας ανά Δήμο και Κοινότητα, απογραφή 1991–2001

A/A	ΔΗΜΟΙ	2001	1991	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ %
1	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	10.875	9.599	13,3%
2	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΟΜΕΝΟΥ	3.352	2.912	15,1%
3	ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΩΝ	3.235	3.472	-6,8%
4	ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΤΩΝ	1.862	1.876	-0,7%
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΑΣ	1.427	1.495	-4,5%
6	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	1.092	1.246	-12,3%
7	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΜΟΥ	543	465	16,7%
8	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΥ	120	50	140%
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ		21.111	22.506	6,6%

Πηγή : επεξεργασία στοιχείων Ε.Σ.Υ.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΧΩΡΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ

3.1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

3.1.1 Αρχαία Νήρικος

Στις πλαγιές των τριών συνεχόμενων λόφων που είναι γνωστοί με την ονομασία Κούλμος, μεταξύ τω οικισμών Καλλιγονίου και Καρυωτών στην ανατολική ακτή της Λευκάδας, διακρίνονται ακόμη και σήμερα ορατά τα ερείπια της σημαντικότερης αρχαίας πόλης του νησιού, που είναι γνωστή ως «η Αρχαία Νήρικος με τα κυκλώπεια τείχη»

Και τα δύο τοπωνύμια, Νήρικος, ή Νήριτος καθώς και Λευκάς απαντούν στην αρχαία γραπτή παράδοση χωρίς να γίνεται σαφής η μεταξύ τους σχέση. Η Νήρικος μνημονεύεται για πρώτη φορά στην Οδύσσεια ως «ευκτίμενον πτολίεθρον ακτή ηπειροιο», ως μια καλοχτισμένη πόλη, στην ηπειρωτική ακτή. Σε άλλο χωρίο της Οδύσσειας ωστόσο η Νήρικος ταυτίζεται με βουνό της Ιθάκης.

Η παλαιότερη αυτή πόλη μεταφέρθηκε από τους Κορίνθιους αποίκους του νησιού στη θέση όπου ίδρυσαν την αποικία τους και την μετονόμασαν σε Λευκάς.

Από τους νεότερους μελετητές ο W. Dorpfeld τοποθετεί τόσο την ομηρική, όσο και την περιγραφόμενη από το Θουκυδίδη Νήρικο σε δύο διαφορετικές θέσεις της Ακαρνανίας.

Ο αείμνηστος Πάνος Ροντογιάννης τέλος, θεωρεί ότι η Νήρικος, ως αρχικός οικιστικός πυρήνας, βρίσκονταν στο ψηλότερο σημείο του Κούλμου, όπου αργότερα οι Κορίνθιοι ίδρυσαν την πόλη τους, επεκτείνοντας την ως τη θάλασσα, και την ονόμασαν Λευκάδα.

Πριν εγκαταλειφθεί εντελώς η θέση στο ψηλότερο σημείο του κεντρικού λόφου του Κούλμου, κτίζεται χρησιμοποιώντας τμήμα της αρχαίας οχύρωσης, μικρή μεσαιωνική ακρόπολη, που επιβίωσε ενδεχομένως ως την ίδρυση του οικισμού της πόλης της Αγίας Μαύρας.

Η πρώτη οργανωμένη ανασκαφική έρευνα στο χώρο της αρχαίας πόλης πραγματοποιήθηκε το 1901 από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο. Η έρευνα όμως δεν προχώρησε αρκετά γιατί το ενδιαφέρον των γερμανών αρχαιολόγων ήταν στραμμένο στον εντοπισμό της μυκηναϊκής Ιθάκης και επικεντρώθηκε στην πεδιάδα του Νυδριού.

Η συστηματική αρχαιολογική έρευνα στην αρχαία πόλη αρχίζει κατά τη δεκαετία του 1960 με τη διαδικασία των σωστικών ανασκαφών που διενεργεί η Αρχαιολογική Υπηρεσία. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως λείψανα αρχαίων οικιών, δρόμων, δημόσιων κτιρίων, καθώς και τμήματα του οχυρωματικού της περιβόλου, συμβάλλοντας σημαντικά στην ανασύσταση της εικόνας της αρχαίας πόλης.

Το τείχος της πόλης μήκους περίπου 4.5 χιλιομέτρων, έχει διατηρηθεί ορατό. Σύμφωνα με άλλες ανασκαφές, εντός των τειχών, αποδεικνύουν ότι η πόλη ήταν κτισμένη σύμφωνα με ένα οργανωμένο πολεοδομικό σχέδιο.

Εγκαταστάσεις σχετικές με το λιμάνι και τις εμπορικές δραστηριότητες της πόλης εντοπίστηκαν στην περιοχή της σημερινής κοινότητας Λυγιάς. Οι περιγραφές των γραπτών πηγών υπαινίσσονται την ύπαρξη και ενός δεύτερου λιμανιού για τον ελλιμενισμό μεγάλων σκαφών που δεν θα ήταν δυνατόν να διέλθουν μέσω του Διορύκτου. Η θέση του λιμανιού αυτού τοποθετείται στη ΒΔ ακτή του νησιού στην παραλία του Αη Γιάννη¹³.

¹³ Π. Κοντομίχης, Τα αρχαία της Λευκάδας, Αθήνα 1982

3.1.2 Κάστρο Αγίας Μαύρας

Στην είσοδο του νησιού δεσπόζει το Κάστρο της Αγίας Μαύρας σαν σιωπηλός φρουρός και μάρτυρας όλων των εποχών. Κάποτε αγκάλιαζε την πρωτεύουσα και έκοβε τον δρόμο σε εχθρούς και πειρατές. Το κάστρο χτίστηκε γύρω στα 1300 από τον Φράγκο ηγεμόνα Ιωάννη Ορσίνι, όταν πήρε την Λευκάδα για προίκα στον γάμο του με την κόρη του Δεσπότη της Ηπείρου Νικηφόρου του Α΄. Είναι από τα επιβλητικότερα κάστρα της εποχής και αποτελεί πρότυπο οχυρωματικής τέχνης των μεσαιωνικών χρόνων. Το 1479 το κάστρο κατελήφθη από τους Τούρκους. Τότε χτίστηκε μία μεγάλη τοξωτή γέφυρα με 360 καμάρες που διέσχισε τη λιμνοθάλασσα από την παραλία έως την θέση Καλκάνη, στηρίζοντας σωλήνες του τούρκικου υδραγωγείου που έφερνε νερό στο κάστρο. Το έργο αυτό χαρακτήριζε όλη την περιοχή, καταστράφηκε όμως από τους σεισμούς. Κάποια ίχνη του σώζονται μέσα στη λιμνοθάλασσα.

Το πέρασμα των κατακτητών άφησε ανεξίτηλα τα ίχνη τους στο κάστρο, που αντιστάθηκε με σθένος ακόμα και στους ισχυρούς σεισμούς. Η εκκλησία της Αγίας Μαύρας που βρίσκεται μέσα στο κάστρο, διασώζεται πλήρως. Σήμερα το κάστρο δέχεται προσεκτικές εργασίες αποκατάστασης για να αποκτήσει την αρχική του εικόνα και να αξιοποιηθεί¹⁴.

¹⁴ Παν. Ροντογιάννης, «Λευκάς τουριστικός οδηγός 1996», Λευκάς 1996

3.1.3 Το Πάρκο των Ποιητών

Στο χώρο της παραλίας, μεταξύ 1952 – 1970, ύστερα από διάφορες παρεμβάσεις και αλλαγές, διαμορφώθηκε από το Δήμο το «Μποσκέτο» ή αλλιώς το Πάρκο των Ποιητών, που φιλοξενεί τους ανδριάντες των ποιητών Αριστοτέλη Βαλαωρίτη (1824 – 1879), Άγγελου Σικελιανού (1884 – 1951), Κλεαρέτης Δίπλα – Μαλάμου (1897 – 1977) και την προτομή του Λευκάδιου Χέρν (1850 – 1904) που γεννήθηκε στη Λευκάδα, και θεωρείται από τους Ιάπωνες ο εθνικός τους συγγραφέας.

Με μια σειρά έργων από το 1952-1917 διαμορφώθηκε η μεγάλη πλατεία λιμένος, της οποίας η κατασκευή είχε γίνει αρχικά από το 1898-1903. Στο νότιο μέρος της πλατείας, έχει μεταφερθεί από το 1972 το Ηρώο, το οποίο μέχρι τότε ήταν σ' έναν γραφικό κήπο, που είχε δωρηθεί στο Δήμο από τους Αριστέα Μάνεση – Γεώργιο Θώμου, στην αρχή του παζαριού από το μέρος της παραλίας. Ο μαρμάρινος οβελίσκος με τα ονόματα των πεσόντων από το 1897 – 1913, που είχε στηθεί στο Κήπο του Ηρώου από το 1914 – 1972, βρίσκεται στο κτίριο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης.

Αριστοτέλης Βαλαωρίτης

Άγγελος Σικελιανός

3.1.4 Ανεμόμυλοι Γύρας

Στην βορειοδυτική πλευρά της Λευκάδας, στην άκρη της Γύρας, τέσσερις ανεμόμυλοι στην σειρά μαρτυρούν το γεωργικό παρελθόν του νησιού. Στην περιοχή υπήρχαν δώδεκα συνολικά μύλοι, οι περισσότεροι από τους οποίους είχαν ονόματα ρωσικά, όπως Ορλώφ, Μετζίκωφ, Μόσκοβας. Η κατασκευή τους άρχισε γύρω στα 1760. Εδώ δόθηκε μάχη με τους Άγγλους και τον Κολοκοτρώνη ενάντια στους Γάλλους το Μάρτιο του 1810 για να καταλάβουν το νησί.

3.1.5 Αλυκές Λευκάδας

Ανατολικά από την πόλη της Λευκάδας υπάρχουν οι αλυκές της πόλης . Έχουν πάψει να λειτουργούν από το 1947, αλλά μαζί με τις αλυκές του Αλέξανδρου που βρίσκονται κοντά στον όρμο και το λιμάνι Δρέπανο, αποτελούν σημαντικό κομμάτι της ιστορίας του τόπου, που πρέπει να διαφυλαχτεί. Οι πρώτες αλυκές κατασκευάστηκαν από Φράγκους, τους Τόκκους, στις αρχές του 15^{ου} αιώνα και είχαν έκταση 500 στρέμματα. Αποτελούνταν από 26 αλοπήγια ή τηγάνια. Επί Ενετών οι αλυκές τροφοδοτούσαν με αλάτι την πιάτσα της Βενετίας και από εκεί όλες τις αγορές της βόρειας Ιταλίας και της Κεντρικής Ευρώπης. Οι δεύτερες αλυκές δημιουργήθηκαν από τους Ενετούς του Μοροζίνι το 1684 σε έκταση 50 στρεμμάτων με 34 τηγάνια. Οι αλυκές της Λευκάδας έδιναν μεγάλες ποσότητες και καλή ποιότητα αλατιού. Προφυλαγμένες από το κύμα , ήταν ανοιχτές περιοχές με μεγάλη ηλιοφάνεια και ξηρό καλοκαίρι.

Το θαλασσινό νερό εξατμιζόταν γρήγορα και άφηνε το αλάτι στον πυθμένα του τηγανιού, έμενε λίγες μέρες και μετά μεταφερόταν στους ώμους και στα κεφάλια εργατών και εργατριών στο μεγάλο κεντρικό σωρό για επεξεργασία και συλλογή στα τέλη Αυγούστου.¹⁵

¹⁵ Πανταζή Κοντομήχη, Τα γεωργικά της Λευκάδας, Γρηγόρη

3.2 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Ναοί των Βυζαντινών χρόνων, της περιόδου της ενετοκρατίας όπως και στις μεταγενέστερης εποχής, διασώζονται μέχρι και σήμερα, διάσπαρτοι στη πόλη της Λευκάδας, ο καθένας με την δική του ιστορία, φανερώνοντας το βαθύ θρησκευτικό αίσθημα των κατοίκων του νησιού, στην διάρκεια της πολυσήμερης ιστορίας του.

Μερικοί από τους πιο σημαντικούς είναι¹⁶ :

3.2.1 Εκκλησία Αγίου Νικολάου

Στο κέντρο περίπου της πόλης είναι η εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Χτίστηκε το 1687 με άδεια των ενετικών αρχών. Δοκιμάστηκε από τους σεισμούς του 18^{ου} αιώνα και των αρχών του 19^{ου}. τελευταία ανοικοδομήθηκε το 1830. Ήταν ο πλουσιότερος από όλους τους ναούς της πόλης. Έχει εντυπωσιακές εισόδους και παράθυρα ξεχωριστής τέχνης σε ρυθμό μπαρόκ. Το τέμπλο του είναι ιδιαίτερα επιβλητικό. Οι εικόνες είναι έργα του Ιωάννη Ρούσου και θεωρούνται από τα καλύτερα έργα του. Εδώ υπάρχουν και έργα του Σπυρίδωνα Βεντούρα. Ο ναός έχει σήμερα ως εξωκλήσια την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Αντζούση και την Παναγιά της Γύρας.

¹⁶ Κ. Μαχαίρα, Ναοί και Μοναί της Λευκάδας, Αθήνα 1957

3.2.2 I. Ναός του Παντοκράτορα

Στο κέντρο περίπου του πεζόδρομου και λίγο μετά τον Άγιο Νικόλα, βρίσκεται ο ναός του Παντοκράτορα, μια άλλη ιδιωτική εκκλησία με ξεχωριστή αξία. Ανήκει στους απογόνους της οικογένειας Βαλαωρίτη. Οι αγιογραφίες του ναού ανήκουν σε πολύ γνωστούς Επτανήσιους αγιογράφους. Πίσω από το ιερό βήμα είναι ο τάφος του εθνικού μας ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη. Στην εκκλησία αυτή έχουν ταφεί και άλλοι εξέχοντες Λευκαδίτες.

3.2.3 I. Ναός Αγίου Μηνά

Ο ναός του Αγίου Μηνά , στη δυτική άκρη του κεντρικού δρόμου της πόλης, είναι ο πιο αξιόλογος της πόλης για το εξαιρετικό ξυλόγλυπτο τέμπλο του και τις εικόνες σπουδαίων αγιογράφων εκείνης της εποχής, όπως του Κονταρίνη, του Ρούσου και τις ελαιογραφίες του Δοξαρά , Κουτούζη κ.α. Η εκκλησία θεμελιώθηκε το 1707 με άδεια των Ενετών σε ρυθμό μπαρόκ. Ο αρχικός ναός ήταν μικρός. Ανοικοδομήθηκε στις σημερινές του διαστάσεις μετά από ζημιές το 1724.

3.2.4 Ναός Παναγίας στη Γύρα

Βόρεια από την πόλη στη στενή λωρίδα γης που κλείνει βορειοδυτικά τη λιμνοθάλασσα της Λευκάδας, βρίσκεται ο ναός της Παναγίας στη Γύρα. Είναι μονόχωρη με μεγάλη ημικυκλική αψίδα. Ο

αρχικός ναός θεωρείται ότι υπήρχε εδώ πριν το 1684. Θεωρείται από τους αρχαιότερους ναούς του νησιού. Είναι προγονικός του Άγγελου Σικελιανού. Χτίστηκε γύρω στα 1460-1503 από τους αδελφούς ιερείς Σταμάτιο και Αθανάσιο Σούνδια

3.2.5 Ναός Αγίου Ιωάννη του Αντζούση

Στην άκρη της παραλίας του Αη Γιάννη και πάνω σχεδόν στην αμμουδιά μέσα στο βράχο βρίσκεται η μικρή εκκλησία του Αγίου Ιωάννη

του Αντζούση, από τις παλαιότερες εκκλησίες του νησιού. Εδώ λέγεται ότι ήταν προσευχητάριο, όπου προσκύνησε ο ίδιος ο Απόστολος Παύλος στον δρόμο του για την Ρώμη. Η εκκλησία ανακαινίστηκε και μεγάλωσε από τους

Φράγκους Ανδηγαυούς ιπότες (Ανζού) που την ανακάλυψαν το 1331.

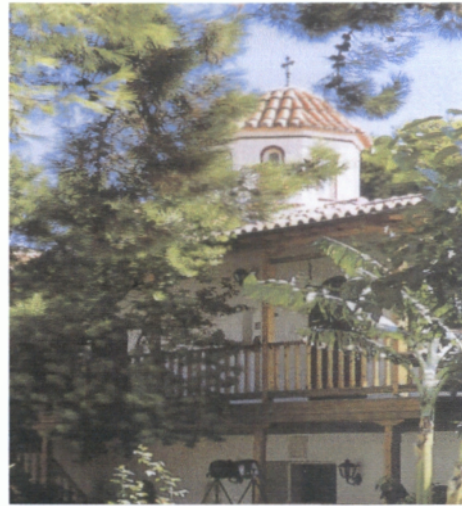
3.2.6 Μοναστήρι της Φανερωμένης

Σ' ένα όμορφο και καταπράσινο λόφο γεμάτο πεύκα είναι χτισμένο το μοναστήρι της Φανερωμένης, ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία του τόπου, το μοναδικό εν ενεργεία μοναστήρι του νησιού με ιστορία αιώνων, που πιθανότατα ξεκινάει από τους πρώτους αποστολικούς χρόνους. Η παράδοση λέει ότι στο σημείο αυτό προϋπήρχε Καλλιμάρμαρο Ιερό της θεάς Αρτέμιδος. Οι μαθητές του Απόστολου Παύλου που έφτασαν στο νησί, συγκέντρωσαν εδώ τους κατοίκους και κήρυξαν τον χριστιανισμό,

δημιουργώντας τον πρώτο «ευκτήριο οίκο» προς τιμή της Παναγίας. Λέγεται επίσης ότι ένας από αυτούς, ο Σωσίων, χειροτονήθηκε πρώτος επίσκοπος Λευκάδος από τον Απόστολο Παύλο κι ότι η μονή έχει ζωή από τότε.

Σύμφωνα με εκκλησιαστικές πηγές , στα χρόνια του Μεγάλου Κωνσταντίνου, μετά την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο ήρθαν πέντε Πατέρες με τον επίσκοπο Λευκάδας Αγάθαρχο, δύο από αυτούς εγκαταβίωσαν και οι τρεις άλλοι ίδρυσαν το Ησυχαστήριο των Αγίων Πατέρων στο χωριό Αλέξανδρος. Οι Πατέρες αυτοί οργάνωσαν τον μοναχισμό στην Λευκάδα

, έχτισαν τα πρώτα κελιά και μεγάλωσαν τον ναό. Η παράδοση αναφέρει ότι η πρώτη εικόνα της Παναγίας που είχε παραγγελθεί την Κωνσταντινούπολη, αποκαλύφθηκε «αχειροποίητος» στον ιερομόναχο και ζωγράφο Κάλλιστο, μετά από προσευχή του. Γι' αυτό ονομάστηκε και Φανερωμένη. Το μοναστήρι πήρε την

σημερινή του μορφή επί Ενετοκρατίας το 1734. Ο ναός ξαναχτίστηκε τον 19^ο αιώνα μετά από δύο πυρκαγιές. Η εικόνα της Παναγίας (1887) είναι αντίγραφο της παλιάς θαυματουργής εικόνας της Φανερωμένης και έγινε στο Άγιο Όρος Το μοναστήρι ανακαινίστηκε πρόσφατα με πρωτοβουλία του Ηγούμενου. Εικόνες, άμφια. Σκεύη και βιβλία εκτίθενται σε τρεις ορόφους δίνοντας στον επισκέπτη μια ανάγλυφη εικόνα της εξελικτικής πολιτισμικής πορείας της Λευκάδας. Επίσης, στη μονή λειτουργεί έκθεση χριστιανικού βιβλίου, καθώς και μικρός ξενώνας για τη φιλοξενία ευλαβών προσκυνητών.

Η Παναγία η Φανερωμένη, που στέκει για αιώνες τον ιερό βράχο συγκεντρώνει πολλούς προσκυνητές. Είναι πολιούχους των «απανταχού

της γης Λευκαδίων» και εορτάζει με κάθε μεγαλοπρέπεια τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος.

Ένα πολύ παλιό μονοπάτι κάτω από τη μονή που χαρακτηρίζεται ιστορικά ως Ιερά Οδός , θεωρείται ότι συνέδεε το δρόμο των φιλοσόφων με το ναό της Αρτέμιδος , το σημερινό ναό της Φανερωμένης. Λέγεται ότι από αυτό το μονοπάτι ανέβηκαν οι μαθητές του Απόστολου Παύλου και ίδρυσαν την πρώτη εκκλησία το 63 μ.Χ. Επίσης από το ίδιο μονοπάτι ανέβηκε και η θαυματουργή εικόνα της Φανερωμένης.

3.3 ΜΟΥΣΕΙΑ

3.3.1 Μουσείο Φωνογράφου

Το μουσείο φωνογράφου ανήκει στην οικογένεια Κατωπόδη (Ντελημάρη). Περιλαμβάνει έκθεση παλαιάς φωτογραφίας, μεγάλη συλλογή από φωνόγραφους, 5000 δίσκους γραμμοφώνων 78 στροφών, διάφορες ρομβίες, παλαιά λευκαδίτικα κεντήματα, δίσκους «βεγγέρες» και παλαιά κάδρα από μουσαμά Λευκαδίων ζωγράφων καθώς και μεγάλη συλλογή παλαιών κοσμημάτων και παλαιά ενθυμήματα από το 1821. Περιλαμβάνει επίσης παλαιές φωτογραφικές μηχανές και κιάλια του '21 καθώς και διάφορα παλαιά έπιπλα από παλιά Λευκαδίτικα αρχοντικά.

3.3.2 Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκάδας

Το αρχαιολογικό μουσείο στεγάζεται στο ισόγειο του Πολιτιστικού Κέντρου – Δημαρχείου. Λειτουργήσε τον Αύγουστο του 1999. Φιλοξενεί τα αρχαιολογικά ευρήματα όλων των ανασκαφικών εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στη Λευκάδα ,από τις πρώτες ανασκαφές του Γουλιέλμου Δαίρπφελδ (1905 – 1912) μέχρι και σήμερα . Καλύπτει την ιστορική διαδρομή από την προϊστορική έως και την ελληνιστική περίοδο. Τα ευρήματα προέρχονται από τη χοιροσπηλιά στην Εύγηρο (2800π.Χ – 8^ο αιώνα), από το αρχαίο νεκροταφείο στη περιοχή του Νυδριού. Υπάρχουν επίσης ευρήματα της χάλκινης εποχής που χρονολογούνται από το 2800 – 1000 π.Χ. τα πιο πρόσφατα ευρήματα καθώς και ανθρώπινοι σκελετοί που προέρχονται από πρόσφατες ανασκαφές σε ιδιωτικά κτήματα (Κουνιάκη, Κοψιδά)

3.3.3 Μουσείο μεταβυζαντινών εικόνων και αντικειμένων

Στο ισόγειο του κτιρίου της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Λευκάδας, στεγάζεται το Μουσείο Μεταβυζαντινών εικόνων και αντικειμένων. Η ιδέα της σύστασης του μουσείου ανήκει σε μια ομάδα πνευματικών παραγόντων της πόλης, με επικεφαλής το γνωστό ιστορικό της Λευκάδας Π. Ροντογιάννη. Ερέθισμα αποτέλεσε το γεγονός ότι οι ναοί της πόλης και του νησιού διέθεταν εικόνες, δωρεές διαφόρων οικογενειών ή και εγκαταλειμμένες, παραπεταμένες μέσα στους γυναικωνίτες σαν άχρηστο υλικό, που συχνά τις κατέστρεφαν οι ιερείς, κατά μια παλιά συνήθεια. Ο σεισμός του 1948 που σαραβάλιασε τις εκκλησίες στάθηκε η αφορμή.

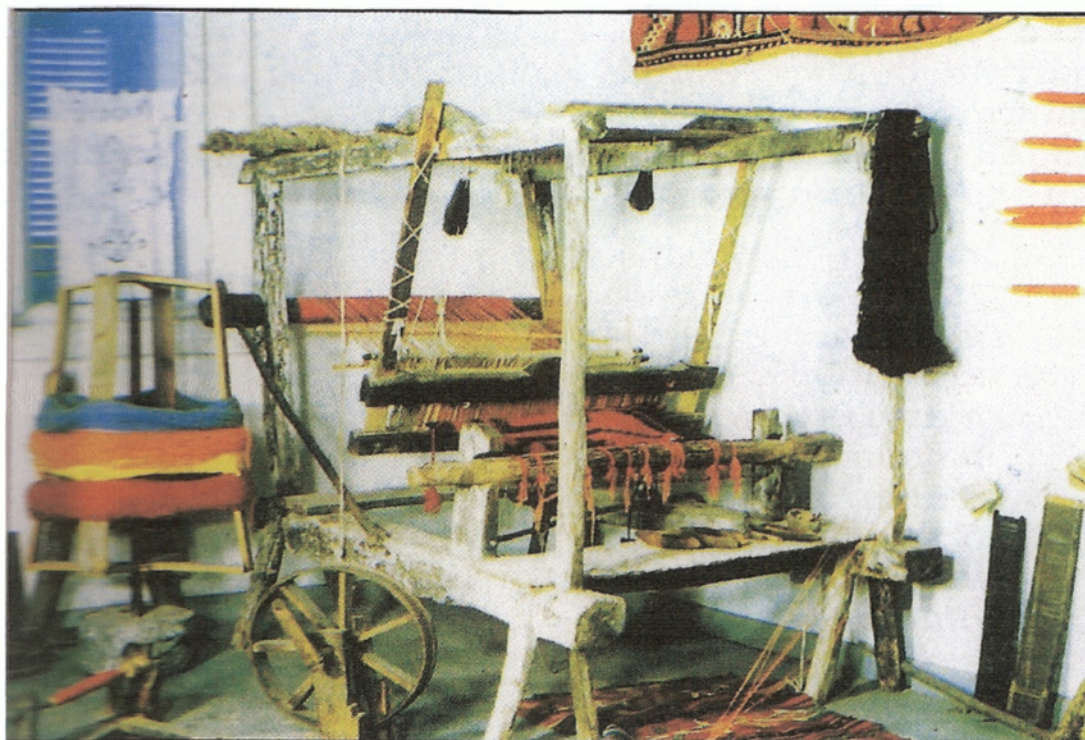
Ο τότε Μητροπολίτης Λευκάδος και Ιθάκης κ.κ Δωρόθεος, αγκάλιασε την πρόταση αυτή και μετά από τελική έγκριση ξεκίνησε η συγκέντρωση υλικού το Νοέμβριο του 1956.

Οι εικόνες του μουσείου προέρχονται από ναούς και μονές όπως για παράδειγμα τον Αγ. Δημήτριο, τη Παναγία των Εισοδίων, τη Μονή Αγ. Ασωμάτων κλπ, καθώς και από ιδιωτικές συλλογές. Είναι φιλοτεχνημένες από Επτανήσιους αγιογράφους όπως οι Δοξαράς, Πατζαρής, Ρούσσοι, Βεντούρας, Γαζής. Στο μουσείο φιλοξενούνται και κάποιες εικόνες Ρωσικής προέλευσης .

Το μουσείο περιλαμβάνει ακόμη μια σειρά από άμφια χαρισμένα από τη Μεγάλη Αικατερίνη το 1769 στον Επίσκοπο Αρακλειώτη, καθώς και μια συλλογή από εκκλησιαστικά βιβλία και από κειμήλια της Ορθοδοξίας από τον 15^ο αιώνα και μετά.

3.3.4 Λαογραφικό Μουσείο Ορφέα- Πανταζής Κοντομίχης

Το Λαογραφικό μουσείο από το καταστροφικό σεισμό και μετά του 2003, στεγάζεται σε κτίριο που παραχωρήθηκε από το δήμο μέχρι την αποκατάσταση του παλαιού μουσείου. Το Μουσείο ιδρύθηκε το 1978. Σε αυτό εκθέτονται ομοιώματα, μικρογραφίες του Λευκαδίτικου ανεμόμυλου του Ελαιοτριβείου του 1900, ένας αργαλειός, καρπέτες καθώς και αντικείμενα οικιακής και γεωργικής χρήσης. Γκραβούρες, λιθογραφίες, χαλκογραφίες από το 1687 έως το 1850, φωτογραφίες από την παλιά πόλη, μικρογραφία, αναπαράσταση του Λευκαδίτικου γάμου και ένα ανέκδοτο ποίημα του Λευκαδίτη Εθνικού ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη. Λευκαδίτικα κοσμήματα και γυναικείες πουκαμίσες. Αναπαράσταση του Λευκαδίτικου χωριάτικου σπιτιού (νυφικό κρεβάτι, κομός, καθημερινές γυναικείες φορεσιές). Τυπογραφική πρέσα το 1855. Επίσης εκθέτονται 1000 περίπου αντιπροσωπευτικά αντικείμενα της καθημερινής ζωής της πόλης και των χωριών της Λευκάδας.

3.5 ΕΘΙΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

3.5.1 Λευκαδίτικη καθημερινή φορεσιά

Οι ενδυμασίες σε κάθε τόπο έχουν υποστεί βαθιές και ριζικές αλλαγές από τα πανάρχαια χρόνια μέχρι σήμερα . Η φορεσιά ακολουθεί πάντα κι αυτή τις οικονομικές , κοινωνικές και πολιτισμικές γενικά διαφοροποιήσεις . Εξάλλου οι κλιματολογικές συνθήκες σε συνδυασμό με το βαθμό του πολιτισμού και το είδος της εργασίας δίνουν τον τόνο της μορφής της κάθε ενδυμασίας .¹⁵

Μια από τις σημαντικότερες εκφράσεις της Λευκαδίτικης τέχνης συναντάται στην παραδοσιακή φορεσιά .

Η λευκαδίτικη γυναικεία λαϊκή φορεσιά , χαρακτηριστική πιο πολύ για τη λιτή , απέριττη και κομψή γραμμή της . Φορέθηκε πεισματικά μπορεί να πει κανείς , από όλες τις χωρικές ως τα τέλη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου κι απ' τις γυναίκες των λαϊκών τάξεων της πόλης ως το 1920 – 25 .

Η λευκαδίτικη ανδρική φορεσιά στα χωριά φορέθηκε ως το 1920-25 ,ενώ στην πόλη έπαψαν να τη φορούν , πάνω κάτω , από τα μέσα του 19 ου αιώνα . Οι πόλεμοι του 1912 –1922 ήταν αποφασιστικός παράγοντας για να πάψουν και οι χωρικοί να φορούν τις βράκες και τα κοντέσια και να μπουν στα στενά , να ντυθούν στα φράγκικα .

Τώρα πια την λευκαδίτικη παραδοσιακή φορεσιά την φορούν μόνο οι γυναίκες των χωριών. Και μπορεί κανείς να προβλέψει με σιγουριά πως μόλις απέλθει η σημερινή γενιά των ηλικιωμένων , τα λευκαδίτικα θα αποτελέσουν και αυτά ένα παρελθόν χωρίς επιστροφή και μια ανάμνηση για παλιές ιστορίες .

¹⁵ Πανταζής Κοντομήχης, Η Λευκαδίτικη λαϊκή φορεσιά από τον 17^ο αιώνα έως τα μέσα τον 20^ο.
Ιδία επεξεργασία στοιχείων

3.5.2 Ανδρική γαμπριάτικη φορεσιά

Ο γαμπρός φορούσε άσπρο ομορφοκεντημένο πουκάμισο κι από πάνω το γελέκι που άλλοτε ήταν σταυρωτό και άλλοτε μονό, φτιαγμένο συνήθως από γαλάζιο βελούδο. Η πλάτη του γελεκιού ήταν από γυαλιστερό μετάξι σε χρώμα βυσσινί, κόκκινο ή παγωνί, με πλατύφυλλα φιόρα. Φορούσε ακόμα βράκα τσόχνη ή διμιτένια, που ήταν κεντημένη στις κάτω άκρες της και κάλτσες που ήταν και αυτές κεντημένες. Τη φορεσιά συμπλήρωναν το ζωνάρι, το φατσολέτο ή φέσι με μαύρη φούντα και, το μαντήλι του λαιμού¹⁶.

3.5.3 Γυναικεία νυφική φορεσιά

Το νυφικό φουστάνι είναι μεταξωτό ή μαλλινομέταξο, σε πυκνή γυαλιστερή ύφανση. Απλώνεται φαρδύ, σχηματίζοντας πλατιές και φουσκωτές πτυχές. Κάτω στο γύρο του είναι ραμμένα περιφερειακά πλατιά χάρτζα, χρυσαφένια. Στολισμένη με χάρτζα είναι και η καμπζέλα - το πάνω μέρος του φουστανιού - καθώς και ο ποδόγυρος. Τα χρώματα που προτιμούσαν για τα νυφικά φορέματα ήταν το θαλασσί, το ροζ, το μελιτζανί, το λαδί, το τριανταφυλλί. Πάνω από το φόρεμα φορούσαν τον τσουμπέ, έναν επενδυτή με κοντά και περίεργα μανίκια φουσκωτά στους ώμους κι πιο κάτω εφαρμοστά που, σκεπάζοντας την πλάτη, κατεβαίνει ως κάτω στα πόδια και σέρνεται απλωτός με καλοσιδερωμένες πιέτες. Στο στένωμα των μανικιών υπάρχουν ωραιότατες διακοσμήσεις με

¹⁶ Πηγές από το διαδίκτυο στο <http://www.lefkada.gr>
Ιδία επεξεργασία στοιχείων

χάρτζα, ματαξογάιτανα και χρυσά σιρίτια. Ωραιότατο είναι και το κέντημα της πλάτης στον τσουμπέ. Όλη η επιφάνεια από τους ώμους μέχρι τη μέση είναι στολισμένη με κεντημένα λουλούδια από μετάξι και τη χρυσοκλωστή. Εντυπωσιακό μπροστομάντηλο είναι η σπαλέτα σε χρώμα λευκό, ροζ ή κίτρινο με ολόγυρα κρόσια καφασωτά. Απαραίτητο συμπλήρωμα και στολίδι της σπαλέτας είναι τα χρυσαφικά: οι σπίλες, τα ποντάλια, οι καρφοβέλονοι και οι στηθοβελόνες. Εκτός από τα κοσμήματα του λαιμού η εξάρτυση από χρυσαφικά περιελάμβανε και δαχτυλίδια και σκουλαρίκια. Υπέροχο επιστέγασμα της νυφικής στολής ήταν το φέσι. Οι νύφες το φορούν στραβά και πάντα στο αριστερά έτσι που να πιάνει ένα κομμάτι της χωρίστρας και να σκεπάζει λίγο το μέτωπο. Είναι χρυσοκέντητο και όμορφα στολισμένο. Πάνω από το φέσι μπαίνει το νυφικό αραχνοῦφαντο κεντητό κεφαλοπάνι, που πέφτει πλούσιο και αστραφτερό στις πλάτες και τους ώμους¹⁷.

¹⁷Στο διαδικτυακό τόπο [http:// www.lefkada.gr](http://www.lefkada.gr)

3.5.4 Ασχολίες των κατοίκων

Η γεωργία υπήρξε για αιώνες η κυριότερη ενασχόληση των κατοίκων της Λευκάδας και η πιο σημαντική δραστηριότητα απ' όσες εξασφάλιζαν την επιβίωσή τους. Προσφιλείς και προσοδοφόρες αγροτικές εργασίες ήταν η καλλιέργεια της ελιάς - κυρίως στα πεδινά - και η αμπελοκαλλιέργεια - στα ορεινά του νησιού - μια ασχολία αγαπητή στους Λευκαδίτες από την αρχαιότητα. Πολλοί αρχαίοι συγγραφείς - όπως ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος (23-79 μ.Χ.) και ο Αθήναιος (160-250 μ.Χ.), ο συγγραφέας των «Δειπνοσοφιστών» - κάνουν αναφορές στο ονομαστό λευκαδίτικο κρασί. Εκτός από τις γεωργικές εργασίες, άλλες σημαντικές βιοποριστικές ασχολίες των κατοίκων ήταν η κτηνοτροφία και η αλιεία και - κατ' ακολουθία - το εμπόριο και οι πρακτικές τέχνες της καθημερινότητας.

Από την καθαρά γεωργική και κτηνοτροφική απασχόληση των κατοίκων προέκυψαν, παγιώθηκαν και δημιούργησαν τη δική τους παράδοση επαγγέλματα αυτονόητα στις μικρές αγροτικές κοινωνίες: του ζευγά, του θεριστή και του αλωνιστή, του μυλωνά, του λιοτρουβιάρη, του σκαφτιά, του χτίστη, του καμινέρη. Τα υπόλοιπα παραδοσιακά επαγγέλματα - του τσαγκάρη, του μαραγκού, του βαρελά, του σιδερά, του ράφτη και του εμπόρου - πλαισίωναν και συμπλήρωναν τα κύρια βιοποριστικά επαγγέλματα των φαμελιών.

Λευκαδίτικο κέντημα

Η σημαντικότερη δραστηριότητα οικοτεχνικού χαρακτήρα - που άνθισε ιδιαίτερα στο παρελθόν και επιβιώνει ως τις μέρες μας - είναι η τέχνη του κεντήματος και του υφαντού, που αναπτύχθηκε σε αρκετούς ορεινούς οικισμούς και κυρίως την Καρυά, που έχει διατηρήσει σε μεγάλο βαθμό την παράδοση και τα έθιμα της. Τα περίφημα καρσάνικα

κεντήματα - για τα οποία φημίζεται - είναι ένα μοναδικό είδος κεντητικής τέχνης, που καλλιέργησε η Μαρία Σταύρακα ή Κουτσοχέρω, όπως την έλεγαν λόγω της αναπηρίας της. Η τεχνική της γνώρισε μεγάλη απήχηση και διαδόθηκε έξω από τα όρια του νησιού, ακόμα και στο εξωτερικό. Εξαιρετικά είναι και τα υφαντά της περιοχής, φτιαγμένα με ασυνήθιστα μοτίβα και περισσή δεξιοτεχνία¹⁸.

3.5.5 Η παράδοση στη μουσική

Οι μουσικές προτιμήσεις των διαφόρων περιοχών του νησιού αντικατοπτρίζουν και την πολιτιστική του ανομοιογένεια. Τα χωριά ακούνε λαϊκά και ρεμπέτικα - αποτέλεσμα της μόνιμης επαφής που είχαν με τη Ρούμελη. Η πόλη προτιμά μουσική με χορωδίες και μαντολινάτες, δείγμα της στενής σχέσης της με την Ιταλία, αφού σ' όλη τη διάρκεια της Ενετοκρατίας, κι ως την ένωση με την Ελλάδα, τα παιδιά των πλούσιων οικογενειών σπούδαζαν ιατρική ή νομική στην Ιταλία και έφερναν, όταν γύριζαν, μαζί τους τον πολιτισμό και τις αξίες της Δύσης. Οι Ενετοί απ' την άλλη, προωθούσαν την κουλτούρα τους σε όλα τα Επτάνησα, με συνέπεια ακόμα και σήμερα να είναι ευδιάκριτη η μεγάλη επιρροή τους στη μουσική παιδεία. Η Λευκάδα έχει την αρχαιότερη (μετά την Κέρκυρα) Φιλαρμονική της Ελλάδας (1850). Το δραστήριο Σωματείο συνέβαλε στην ανάπτυξη της μουσικής παιδείας των Λευκαδιτών ενώ έδωσε το παρόν σε σπουδαία ιστορικά γεγονότα, όπως η Ένωση των Επτανήσων το 1864, οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας το 1896, η Μεσολυμπιάδα του 1906, κ.ά. Το 1983 της απονέμεται το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Στη Φιλαρμονική λειτουργεί Μουσική Σχολή, Μπάντα, Μπαντίνα και Μουσικά Σύνολα¹⁹.

¹⁸ Στο διαδικτυακό τόπο [http:// www.lefkada.gr](http://www.lefkada.gr)

¹⁹ Στο [http:// www.lefkada.gr](http://www.lefkada.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

4.1 ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Η δημόσια βιβλιοθήκη στεγάζεται σ' ένα από τα σημαντικότερα νεοκλασικά κτίρια της Λευκάδας. Το οίκημα που χτίστηκε στα 1880, ήταν η οικία του δικηγόρου Πάνου Ζουλίνου. Αγοράστηκε διαδοχικά στα 1924 από την Εθνική Τράπεζα και στα 1955 από το Ελληνικό Δημόσιο. Στη διάρκεια της κατοχής ήταν διοικητήριο των Γερμανών. Αναμφίβολα είναι από τα καλύτερα κτίρια της πόλης και άριστα διατηρημένο.

Η ύπαρξη της βιβλιοθήκης οφείλεται στους αγώνες φωτισμένων ανθρώπων της πόλης. Ένας απ αυτούς είναι και ο Πάνος Ροντογιάννης, ο οποίος έχει γράψει και την ιστορία της βιβλιοθήκης.

Το 1953 η βιβλιοθήκη πρωτολειτούργει σαν δημοτική. Αργότερα στη δεκαετία του '60 γίνεται δημόσια και υπάγεται πλέον στο Υπουργείο Παιδείας.

Διαθέτει 50000 τόμους βιβλίων γενικού περιεχομένου : λογοτεχνικά, εικαστικά, φιλοσοφικά, νομικά, εγκυκλοπαιδείες, λεξικά, βιβλία για το Ιόνιο και τη Λευκάδα, κα. Τα βιβλία ξεκινούν από τον 17^ο αιώνα και μετά.

Το δανειστικό τμήμα της βιβλιοθήκης, που είναι αρκετά ενημερωμένο, διακρίνεται σε παιδικό τμήμα και τμήμα για ενήλικες.

Στο ισόγειο του κτιρίου της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Λευκάδας, στεγάζεται το Μουσείο Μεταβυζαντινών εικόνων και αντικειμένων.

Οι εικόνες του μουσείου προέρχονται από ναούς και μονές όπως για παράδειγμα τον Αγ. Δημήτριο, τη Παναγία των Εισοδίων, τη Μονή Αγ. Ασωμάτων κλπ, καθώς και από ιδιωτικές συλλογές. Είναι φιλοτεχνημένες από Επτανήσιους αγιογράφους όπως οι Δοξαράς, Πατζαρής, Ρούσσοι, Βεντούρας, Γαζής. Στο μουσείο φιλοξενούνται και κάποιες εικόνες Ρωσικής προέλευσης .

Το μουσείο περιλαμβάνει ακόμη μια σειρά από άμφια χαρισμένα από τη Μεγάλη Αικατερίνη το 1769, καθώς και μια συλλογή από εκκλησιαστικά βιβλία και από κειμήλια της Ορθοδοξίας από τον 15^ο αιώνα και μετά²⁰.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

²⁰ Η πόλη της Λευκάδας, Ιχνηλασίες στον τόπο και το χρόνο, Περιβαλλοντική ομάδα 2^{ου} Λυκείου Λευκάδας, 1996, σελ 45

4.2 ΧΑΡΑΜΟΓΛΕΙΟΣ ΕΙΔΙΚΗ ΛΕΥΚΑΔΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόκειται για μια μοναδική βιβλιοθήκη για την Λευκάδα και τα Επτάνησα που λειτουργεί στη πόλη μας. Στεγάζεται στο πρώτο όροφο του παραδοσιακού κτιρίου της αίθουσας Εκθέσεων του Δήμου Λευκάδας στον παλιό Μαρκά.

Η δημιουργία και ο εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης οφείλονται στο συλλεκτικό έργο του κ. Τέλη Χαραμόγλη, ο οποίος ξεκίνησε το έργο του το 1973 με τη συλλογή όλων εκείνων των εργασιών Λευκαδίων και μη (Ελλήνων και αλλοδαπών) που αναφέρονται στη Λευκάδα και στους Λευκαδίτες. Το έργο αυτό συνέχιζε ο Τέλης Χαραμόγλης έως πριν δύο χρόνια, που έφυγε από τη ζωή. Πλέον το έργο του συνεχίζεται από τους υπεύθυνους της βιβλιοθήκης.

Η βιβλιοθήκη ξεκίνησε τη λειτουργία της στις 17 Αυγούστου 1991. Ήδη όμως είχε δωριθεί από το κ. Τέλη Χαραμόγλη στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου το 1984. Η βιβλιοθήκη έχει τιμηθεί με σειρά τιμητικών διακρίσεων. Συγκεκριμένα :

- ❖ 1981 μετάλλιο του Δήμου των Δελφών στην εκδήλωση για τα 30 χρόνια από το θάνατο του Σικελιανού.
- ❖ 1987 βραβείο Ακαδημίας Αθηνών
- ❖ 1991 Χρυσό μετάλλιο Γιορτών Λόγου και Τέχνης Πνευματικού Κέντρου
- ❖ 1993 αναγράφεται στο βιβλίο Guinness 1994 ως η μεγαλύτερη βιβλιοθήκη αποκλειστικού θέματος

Η βιβλιοθήκη συγκεντρώνει μια συλλογή 29.000 εντύπων και έργα 714 Λευκαδίων με 34.000 θέματα αποκλειστικά Λευκαδίτικου περιεχομένου. Ανάμεσα σε αυτά υπάρχουν χαρακτηριστικά (γκραβούρες),

χάρτες, πίνακες ζωγραφικής, αντικείμενα λευκαδίτικου ενδιαφέροντος (νομίσματα, μέταλλα, κασέτες), επιστολικά δελτάρια, φωτογραφίες, αφίσες, άρθρα, μελέτες, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, γραμματόσημα, ημερολόγια, αερογραφίες κλπ²¹.

ΧΑΡΑΜΟΓΛΕΙΟΣ ΕΙΔΙΚΗ ΛΕΥΚΑΔΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

²¹ Η πόλη της Λευκάδας, Ιχνηλασίες στον τόπο και το χρόνο, Περιβαλλοντική ομάδα 2^{ου} Λυκείου Λευκάδας, 1996, σελ 47

4.3 ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Το ιστορικό αρχείο της Λευκάδας βρίσκεται σήμερα στο κτίριο που έχτισαν στα 1825 οι Άγγλοι κατά τη διάρκεια της Αγγλικής προστασίας (1817 – 1864) προκειμένου να στεγαστούν τα δικαστήρια του νομού. Ήδη όμως από το 1684 (χρονιά της κατάληψης της Λευκάδας από τους Βενετούς) μέχρι τον Ιούλιο του 1715, το αρχείο στεγάζονταν του φρουρίου της Αγίας Μαύρας, οπότε αποτεφρώθηκε από πυρκαγιά.

Είναι ένα από τα πλουσιότερα αρχεία της χώρας, όπως άλλωστε όλα τα επτανησιακά, εξαιτίας της άριστα οργανωμένης διοίκησης των Βενετών που διατηρούσε τα αρχεία με τάξη. Το αρχείο δημιούργησαν οι Βενετοί το 1684 και η οργάνωση του είχε ανατεθεί στον Benvenuto.

Το υλικό του καλύπτει τις εξής χρονικές περιόδους :

- I. Βενετοκρατία (1684 – 1797)
- II. Δημοκρατικοί Γάλλοι (1797 – 1798)
- III. Ρωσοτουρκική προστασία (1798 – 1800)
- IV. Επτάνησος πολιτεία (1800 – 1807)
- V. Αυτοκρατορικοί Γάλλοι (1807 – 1810)
- VI. Μεταβατικοί περίοδος Αγγλικής προστασίας (1810 – 1817)
- VII. Ενωμένο κράτος Ιονίων Νήσων υπό αγγλική προστασία (1817-1864)
- VIII. 1864 και μετά

Το υλικό του αποτελείται από :

1. χειρόγραφα βιβλία και λυτά έγγραφα που ο αριθμός τους ξεπερνά το ένα εκατομμύριο
2. χειρόγραφους χάρτες διάφορων περιοχών του νησιού και 1000 περίπου σχέδια οικοδομών
3. σώματα εφημερίδων, από το 1867 μέχρι σήμερα .²²

²² Η πόλη της Λευκάδας, Ιχνηλασίες στον τόπο και το χρόνο, Περιβαλλοντική ομάδα 2^{ου} Λυκείου Λευκάδας, 1996, σελ 44

4.4 ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ «ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ»

Η αίθουσα τέχνης «Θ. Στάμος», λειτουργεί από το 1984, έχει φιλοξενήσει πάρα πολλούς καλλιτέχνες. Από το 2003 και μετά, λόγω του καταστροφικού σεισμού η αίθουσα βρίσκεται υπό ανακαίνιση, για το λόγο αυτό έχει παραχωρηθεί χώρος στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου.

Στην αίθουσα τέχνης έχουν πραγματοποιηθεί 267 εκθέσεις έργων ζωγραφικής, φωτογραφίας και γλυπτικής. Και μία ακόμη, των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών, η οποία δεν πραγματοποιήθηκε λόγω του σεισμού.

Η πρώτη έκθεση πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο – Νοέμβριο του 1984 από το κ. Κώστα Γλένη. Στην αίθουσα έχουν πραγματοποιηθεί εκθέσεις του Θεόδωρου Στάμου, Ν. Τυπάλδου, Πέτρου Φίλιππα-Πανάγου, Αικ. Κολιάκου, Κ. Κατωπόδη, Σουζάνα Άντερσον-Φραγκούλη, Παν. Ζουμπουλάκη, Δήμου Μαλακάση κα. Επίσης εκθέσεις σε συνεργασία με άλλα ιδρύματα όπως αυτό του Μουσείου Γουλανδρή, με Πανεπιστήμια και Τ. Ε. Ι των Αθηνών, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έχουν γίνει ακόμη ομαδικές εκθέσεις δημοτικών και γυμνασίων σχολείων του νησιού, περιβαλλοντικών ομάδων, της Πινακοθήκης του Πνευματικού Κέντρου, έκθεση

ζωγραφικής και πλαστικών μοντέλων της Πολεμικής Αεροπορίας, ομαδικές εκθέσεις μεταξύ Ελλάδας – Ιαπωνίας, ομαδικές εκθέσεις φωτογραφίας κλπ.

ΛΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

4.5 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ²³

4.5.1 Μουσικοφιλολογικός Όμιλος «ΟΡΦΕΥΣ»²⁴

Ο Μουσικοφιλολογικός Όμιλος «ΟΡΦΕΥΣ» Λευκάδας ιδρύθηκε το 1937 και είναι ένα σωματείο με πλούσια πολιτιστική δράση και προσφορά. Γι' αυτή την πολυσχιδή του δράση και προσφορά τιμήθηκε το 1993 με το Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών.

Το χορευτικό τμήμα του ΟΡΦΕΑ ιδρύθηκε το 1960 με σκοπό τη διάσωση και διατήρηση των χορών, των τραγουδιών και των δρώμενων του νησιού, της Επτανήσου και της υπόλοιπης Ελλάδας. Διαθέτει πλούσια ματιοθήκη με φορεσιές από όλο τα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας. Η κατάρτιση αυτών που διδάσκουν, που συνεχώς ασχολούνται με την έρευνα των χορών, είναι η εγγύηση ενός άριστα τεχνικά αποτελέσματος, πάντα μέσα στα πλαίσια της παράδοσης. Το χορευτικό τμήμα του ΟΡΦΕΑ ήταν ένα από τα τρία χορευτικά συγκροτήματα που πήραν μέρος στο 1^ο Διεθνές Φολκλορικό Φεστιβάλ της Λευκάδας και μέχρι σήμερα εμφανίζεται ανελλιπώς κάθε χρόνο. Έχει λάβει μέρος σε όλα σχεδόν τα Φεστιβάλ του Ελλαδικού χώρου καθώς επίσης και στο εξωτερικό όπως Ιταλία, Γαλλία Ισπανία, Σουηδία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Ουγγαρία, Μάλτα, Ουκρανία, Τσεχοσλοβακία, αποσπώντας πρώτα βραβεία, τιμητικές διακρίσεις και σχόλια. Δάσκαλος χορού είναι ο κ. Σπύρος Παπουτσόπουλος.

²³ Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από την έκδοση του βιβλίου από το Πνευματικό Κέντρο του Δ. Λευκάδας για «τα 50 χρόνια των Γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955- 2005)»

²⁴ 50 χρόνια γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955- 2005)», σελ. 216

4.5.2 Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδας²⁵

Η Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδας ιδρύθηκε το 1850 από επιφανείς Λευκαδίτες με επικεφαλής τη Λαΐδη Ντορίνα (Χρυσούλα) Καλκάνη- Πετριτσοπούλου, γυναίκα φιλόμουση και προοδευτική, τον εθνικό ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, τον Πάνο Στεφανίτση εισοδηματία κ.α.

Είναι το αρχαιότερο σωματείο στην περιοχή και η δεύτερη χρονολογικά ιδρυθείσα Φιλαρμονική στην Ελλάδα. Στη διάρκεια του μακρού της βίου γνώρισε μέρες δόξας και απέσπασε πολλές και σπουδαίες διακρίσεις. Το 1864 παιανίζει για την Ένωση των Επτανήσων, το 1986 συμμετέχει στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, το 1906 παίρνει μέρος στην Μεσολυμπιάδα, όπου ήταν η μοναδική Φιλαρμονική από τα Επτάνησα) και το 1983 της απονέμεται το Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών. Πρώτη η Φιλαρμονική της Λευκάδας παρουσίασε θέατρο και άλλες αξιόλογες εκδηλώσεις. Επωμίσθηκε την καλλιτεχνική και πνευματική κίνηση του τόπου και δεν ανέστειλε τις δραστηριότητες της ακόμη και σε δύσκολες για το νησί και τη χώρα ώρες.

Η παρουσία της είναι πλέον παράδοση ενώ έχει συμμετάσχει σε πάμπολλες εκδηλώσεις σε μέρη εντός και εκτός Ελλάδας. Κάθε χρόνο, η συμβολή της στη διάρκεια των Γιορτών Λόγου και Τέχνης είναι ιδιαίτερα σημαντική, εκτός των άλλων καλλιτεχνικών της δραστηριοτήτων κα με την διοργάνωση «Συναντήσεων Φιλαρμονικών», ενώ το Δεκέμβριο στην Επέτειο της ίδρυσής της πραγματοποιείται τριήμερο εορταστικών εκδηλώσεων. (12 Δεκεμβρίου)

Η Φιλαρμονική μας αποτελεί ένα μεγάλο κεφάλαιο της Λευκάδας κα είναι το αυθεντικότερο κομμάτι της παράδοσής μας. Μουσικό.

²⁵50 χρόνια γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955- 2005), Πνευματικό Κέντρο Δ. Λευκάδας, σελ. 219

Η φιλαρμονική είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σωματείο με 1.000 μέλη. Στη φιλαρμονική λειτουργεί Μουσική Σχολή, Μπάντα, Μπαντίνα και Μουσικά Σύνολα.

Η Μουσική Σχολή είναι η βάση της Φιλαρμονικής και λειτουργεί συνεχώς από το 1850. Σήμερα στις σχολές της Φιλαρμονικής Εταιρείας, στα θεωρητικά και στην ενόργανη μουσική διδάσκονται περίπου 160 μαθητές. Η μπάντα εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις 11/ 12/ 1852. Λάμπρυνε και τίμησε τη Λευκάδα της οποίας είναι αναπόσπαστο στοιχείο. Στα 150 χρόνια της έχει δημιουργήσει σπουδαία παράδοση, κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις ανάμεσα στις ελληνικές μπάντες και διαθέτει μεγάλο και ποικίλο ρεπερτόριο.

4.5.3 Νέα Χορωδία Λευκάδας²⁶

Η Νέα Χορωδία Λευκάδας, Μουσικοχορευτικός Όμιλος, ιδρύθηκε στις 20 Νοέμβρη 1964, από κάποιους ανήσυχους και δημιουργικούς Λευκαδίτες, θιασώτες των πολιτισμικών μας παραδόσεων. Ανάμεσα τους ο ηθοποιός και τότε φοιτητής Ηλίας Λογοθέτης, ο δικηγόρος Άγγελος Πάλμος, ο Πάνος Ορφανός και ο αρχιμουσικός Νικόλαος Θάνος. Ο σκοπός που δημιουργήθηκε ήταν η διατήρηση της μουσικής Επτανησιακής παράδοσης και η συμβολή στην ανάπτυξη και αναβάθμιση του πνευματικού, καλλιτεχνικού και πολιτιστικού επιπέδου της Λευκάδας.

Η Νέα Χορωδία διαθέτει χορωδιακό τμήμα (μεικτή χορωδία, τμήμα τροβαδούρων) αποτελούμενο από 50 περίπου άτομα, χορευτικό

²⁶ 50 χρόνια γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955- 2005), Πνευματικό Κέντρο Δ. Λευκάδας, σελ. 220. Συνέντευξη του προέδρου και του υπεύθυνου του χορευτικού τμήματος του συλλόγου

τμήμα μεγάλων όπου αποτελείται από 40 άτομα και παιδικό τμήμα 80 περίπου ατόμων.

Ο χώρος όπου στεγάζεται σήμερα το σωματείο, έχει παραχωρηθεί από το Δήμο. Συστεγάζεται με το Λαογραφικό Μουσείο Πανταζή Κοντομίχη, στο κτίριο όπου στεγάζονταν το Γυμνάσιο και Λύκειο Θηλέων και αργότερα το 4^ο Δημοτικό.

Κάθε χρόνο πραγματοποιεί και αναβιώνει το πατροπαράδοτο έθιμο της Βαρκαρόλας και από το 1983 διοργανώνει με πολλή επιτυχία και προβολή για τη Λευκάδα, το Πανελλαδικό Χορωδιακό Φεστιβάλ.

Επίσης είναι μέλος της Ε.Χ.Ε και της ΔΟΛΤ(Διεθνής Οργάνωση Λαϊκής Τέχνης) της UNESCO.

Οι οικονομικές εισφορές του σωματείου προέρχονται από τη τακτική επιχορήγηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λευκάδας, την εισφορά από το Δήμο, η οποία δυστυχώς δεν δίνεται κάθε χρόνο, και από την μηνιαία εισφορά των 300 περίπου εγγεγραμμένων μελών του σωματείου.

*ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ*

ΣΤΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

4.5.4 Χορωδία «ΑΡΙΩΝ» Λευκάδας²⁷

Η παιδική χορωδία «Αρίωνα» ιδρύθηκε το 1988 παράλληλα με το ανδρικό τμήμα με στόχους τη διατήρηση της Επτανησιακής χορωδιακής παράδοσης και την πολιτιστική ανάπτυξη του νησιού. Αποτελείται από κορίτσια και αγόρια ηλικίας 6-17 ετών και δούλεψε πάντα με συνέπεια, υπευθυνότητα και πάντα σε σωστές θεωρητικές βάσεις. Φιλοδοξία της υπήρξε να καλύψει επάξια το κενό του παιδικού χορωδιακού τομέα της Λευκάδας και να αποτελέσει το καταρτισμένο φυτώριο που να στελεχώσει μελλοντικά τις μεγάλες χορωδίες της πόλης μας. Για τον σκοπό αυτό το 1991 δημιούργησε το θεσμό του Πανελλήνιου Παιδικού Χορωδιακού Φεστιβάλ Λευκάδας που γίνεται κάθε δύο χρόνια, με ατομικό και ομαδικό ρεπερτόριο.

²⁷ 50 χρόνια γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955- 2005), Πνευματικό Κέντρο Δ. Λευκάδας, σελ. 220.

4.5.5 Πήγασος Λευκάδας²⁸

Ο όμιλος λαϊκών χορών «Ο Πήγασος» Λευκάδας ιδρύθηκε το 1990 στα πλαίσια μιας νέας προσπάθειας για την προώθηση των παραδοσιακών Ελληνικών χορών και της προβολής της Λευκάδας, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ο όμιλος αποτελείται από 100 περίπου άτομα άριστα εκπαιδευμένους χορευτές. Συμμετέχει κάθε χρόνο σε πολλές εκδηλώσεις όπως το Διεθνές Φολκλορικό Φεστιβάλ της Λευκάδας, στις Θρακικές λαογραφικές γιορτές Ξάνθης, στις εορταστικές εκδηλώσεις για το Σκουφά στο Κομπότη Άρτας, στις εορταστικές εκδηλώσεις για την Ένωση των Επτανήσων, στο 6^ο Φεστιβάλ Φολκλόρ της Λάρισας, στην εκδήλωση για τα 2.000 χρόνια από την ίδρυση της πόλης της Ρόδου καθώς επίσης και σε Φεστιβάλ του εξωτερικού όπως της Ιταλίας και της Γαλλίας. Διατηρεί παραδοσιακές στολές από όλα σχεδόν τα διαμερίσματα της Ελλάδας και υλοποιεί τους στόχους του, που είναι η διάσωση, διατήρηση και η διάδοση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς και των παραδόσεών μας. Οι εκπαιδευτές του ομίλου είναι η Ερμιόνη Γρηγόρη.

²⁸ 50 χρόνια γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955- 2005), Πνευματικό Κέντρο Δ. Λευκάδας, σελ. 220.

4.6 ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ²⁹

Με τη δημιουργία του Θεατρικού Εργαστηρίου, το συμβούλιο του Πνευματικού Κέντρου χαράζει μια καινούργια πολιτιστική πορεία η οποία θέτει σε κίνηση το ντόπιο δημιουργικό δυναμικό και ανταποκρίνεται άμεσα στις βαθύτερες ανησυχίες και προσδοκίες της τοπικής κοινωνίας

Στόχος του Θεατρικού Εργαστηρίου είναι να θεμελιώσει μια θεατρική παιδεία και μια δυναμική δημιουργίας στον νησί. Να δώσει ζωή και λόγο ύπαρξης σε ένα θέατρο που είναι ακόμα στα σκαριά τοποθετώντας το μέσα στο κοινωνικό- πολιτιστικό γίγνεσθαι του τόπου. Δεν πρόκειται για την δημιουργία μιας ομάδας με στόχο απλώς το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης, ούτε για ένα πολιτιστικό προϊόν αναλώσιμο μέσα στη φεστιβαλική θέρμη του καλοκαιριού. Πρόκειται για κάτι που ξεκινά μέσα από τις βαθύτερες ανάγκες μιας κοινωνίας.

Το Θεατρικό Εργαστήρι της Λευκάδας ξεκίνησε την λειτουργία του τον Ιανουάριο του 2004. Περιλαμβάνει τρία τμήματα ενηλίκων που απαρτίζονται από εκατό περίπου άτομα, άνδρες και γυναίκες ηλικίας 15-60 ετών.

Διδάσκονται η υποκριτική, η τεχνική του ηθοποιού και προσεγγίζονται διάφορες σχολές ερμηνείας μέσα από το παγκόσμιο και σύγχρονο ελληνικό ρεπερτόριο.

Η δημιουργία του Θεατρικού Εργαστηρίου είναι μια καινούργια αρχή που ανοίγει τον δρόμο για την θεσμοποίηση μιας Πρότυπης Σχολής Θεάτρου ή ενός Κέντρου Ελευθέρων Σποδών .

²⁹ Πληροφορίες στο διαδικτυακό τόπο <http://www.e-lefkas.gr>

4.7 ΩΔΕΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ «Άγγελος Σικελιανός»

Το Ωδείο Λευκάδας Άγγελος Σικελιανός ιδρύθηκε το 1980 αρχικά σαν παράρτημα του Ορφείου Ωδείου Αθηνών. Το 1986 έγινε ανεξάρτητη μουσική σχολή με την επωνυμία 'Εργαστήρι Μουσικής' και το 1992 συστάθηκε σαν ωδείο με την επωνυμία 'Ωδείο Λευκάδας Άγγελος Σικελιανός'³⁰.

Σήμερα στο ωδείο λειτουργούν έξι τμήματα μουσικής:

- Τμήμα πλήκτρων: Πιάνο
- Τμήμα εγχόρδων: Βιολί, βιόλα, κιθάρα
- Τμήμα πνευστών: Τρομπέτα, φλάουτο, κλαρίνο
- Τμήμα ανώτερων θεωρητικών: Ωδική, αρμονία, αντίστιξη, φούγκα
- Τμήμα παραδοσιακών οργάνων: Ακορντεόν, αρμόνιο, μπουζούκι, κρουστά
- Τμήμα μουσικής προπαίδειας: Για παιδιά 4-7 ετών
- Το Ωδείο έχει δώσει σειρά από συναυλίες μαθητών, οι οποίες γίνονται συνήθως στο τέλος κάθε σχολικής περιόδου αλλά έχει συμμετάσχει σε κύκλους εκδηλώσεων όπως οι Γιορτές Λόγου και Τέχνης και η συναυλία Ειρήνης και Φιλίας Νέων Μουσικών. Το Ωδείο Λευκάδας Άγγελος Σικελιανός καθιέρωσε με τη σύμφωνη γνώμη της κυρίας Άννας Σικελιανού την υποτροφία Άγγελος Σικελιανός σαν φόρο τιμής στο ποιητή μας η οποία παρέχει τη δυνατότητα ετήσιας δωρεάν φοιτήσεως σε αριστούχους σπουδαστές του ωδείου.

Στο ωδείο λειτουργεί τμήμα μαζορετών σε συνεργασία αρχικά με τη Φιλαρμονική Εταιρία Λευκάδας.

³⁰ Συνέντευξη από την υπεύθυνη του Ωδείου κ. Δουβίτσα

4.8 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΧΟΡΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Το Εργαστήρι Χορού Λευκάδας ιδρύθηκε το 1980 και είναι αναγνωρισμένο από το κράτος. Το εργαστήρι λειτουργεί τα εξής τμήματα ³¹:

- Τμήμα κλασικού μπαλέτου
- Τμήμα σύγχρονου χορού
- Τμήμα μοντέρνου χορού
- Τμήμα τζαζ
- Τμήμα ρυθμικής
- Τμήμα χορών κάρακτερ

Το εργαστήρι δίνει κάθε χρόνο παραστάσεις των σπουδαστών του από το 1980 όπου ιδρύθηκε μέχρι σήμερα.

Διαθέτει ομάδα χορού που ιδρύθηκε το 1994 και η συμμετοχή σε αυτή είναι δωρεάν.

³¹ Πληροφορίες στο διαδικτυακό τόπο <http://www.e-lefkas.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ ΣΤΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ

ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ Δ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Το Πνευματικό Κέντρο ιδρύθηκε επί της δημαρχίας του Απόστολου Φατούρου, με την αριθ. 133/2-9-1978 με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου Λευκάδας και εγκρίθηκε με το αριθ. 50/1979 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 11/24-1-1979, τεύχος Α'). Η συστατική του πράξη τροποποιήθηκε με την αριθ. 183/26-10-83 απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και η τροποποίηση της εγκρίθηκε με την αριθ. ΕΣ 8787/29-2-84 απόφαση του Νομάρχη Λευκάδας (ΦΕΚ 151/16-3-84 Β' τεύχος). Για την καλύτερη λειτουργία του νομικού προσώπου επέβαλαν την ανάγκη για νέα τροποποίηση της συστατικής πράξης, που έγινε με την υπ αριθ. 209/13-11-89 απόφαση του Δ.Σ Λευκάδας, που θα ισχύσει μετά από την έγκριση της από το Νομάρχη Λευκάδας και τη δημοσίευσή της εγκριτικής απόφασης του Νομάρχη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.³²

Από το 1979 που επίσημα αναλαμβάνει την ευθύνη της πολιτιστικής ζωής του τόπου σχεδιάζει και πραγματοποιεί κάθε χρόνο τις «Τιορτές Λόγου και Τέχνης»- που υλοποιούνται στη Λευκάδα από το 1955- και το ετήσιο Φεστιβάλ Λαϊκών Χορών και Τραγουδιών (Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ Λευκάδας- από το 1962).

³² Από το καταστατικό της σύστασης του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Λευκάδας

Ιδρύεται Νομικό Πρόσωπο σύμφωνα με το άρθρο 175 του Π.Δ 76/1985 με την ονομασία «Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας» και έχει έδρα τη πόλη της Λευκάδας. Η νομική του μορφή είναι Δημοτικό Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, έχει άμεση εξάρτηση και εποπτεία από το Δήμο Λευκάδας και διέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν για τα νομικά πρόσωπα και τις αντίστοιχες του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Έμβλημά του έχει το Πήγασο που από την παράδοση αποτελεί έμβλημα της Λευκάδας.

5.2 ΔΟΜΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

5.2.1 Σκοποί και μέσα για την επιδίωξή τους

Σκοποί του Πνευματικού Κέντρου είναι η άνοδος του πνευματικού και πολιτιστικού επιπέδου του λαού του δήμου της Λευκάδας και του νησιού γενικότερα, η καλλιέργεια, υποβοήθηση και ανάπτυξη κάθε μορφής πνευματικής, πολιτιστικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας των κατοίκων της περιοχής, η υποβοήθηση της έρευνας στους τομείς της επιστημονικής γνώσης, της τέχνης, των γραμμάτων και εν γένει του πολιτισμού, η διατήρηση της παράδοσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς και η προώθηση της ειρήνης ανάμεσα στους λαούς.

Τους σκοπούς του Πνευματικού Κέντρου υλοποιεί και επιδιώκει με κάθε είδους πνευματικές, πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες και ειδικότερα.

- Με τη διοργάνωση των ετήσιων πνευματικοκαλλιτεχνικών εκδηλώσεων με την ονομασία « ΓΙΟΡΤΕΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ» που πραγματοποιούνται από το 1955.
- Με τη διοργάνωση του ετήσιου Φεστιβάλ Λαϊκών χορών και τραγουδιών με την ονομασία «ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΟΛΚΛΟΡ ΛΕΥΚΑΔΑΣ» που πραγματοποιείται από το 1962.
- Με τη διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, σεμιναρίων, διαλέξεων που καλύπτουν όλους τους τομείς πνευματικού, πολιτιστικού, επιστημονικού, κοινωνικού και καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος.
- Με τη διοργάνωση πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων όπως συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, παραστάσεις χορού, από το ίδιο ή σε συνεργασία με άλλους πολιτιστικούς φορείς, καλλιτεχνικά σωματεία ή φυσικά πρόσωπα.
- Με τη λειτουργία, τη φροντίδα και το συνεχή εμπλουτισμό της Ειδικής Λευκαδιακής Βιβλιοθήκης καθώς και με την ίδρυση και τη λειτουργία και άλλων βιβλιοθηκών και αρχείων.
- Με τη δημιουργία πινακοθήκης και λειτουργία αιθουσών εκθέσεων έργων τέχνης.
- Με τη συγκρότηση μόνιμου ερασιτεχνικού θεατρικού τμήματος, μουσικής σχολής, σχολής ζωγραφικής, και λοιπών εικαστικών τεχνών, χορωδιακού τμήματος, χορευτικού ομίλου, μουσικών τμημάτων και ορχήστρας.
- Με τη δημιουργία μουσείου λαϊκών παραδοσιακών ενδυμασιών από τα συγκροτήματα των χωρών που συμμετέχουν κάθε χρόνο στο Διεθνές Φολκλορικό Φεστιβάλ, καθώς και άλλα μουσεία.
- Με την έκδοση περιοδικών και εντύπων για την προβολή και την μελέτη τοπικών θεμάτων πολιτισμού, παιδείας, τουρισμού κλπ.
- Με την πραγματοποίηση κινηματογραφικών προβολών.

- Με την προκήρυξη διαγωνισμών και αθλοθετήσεις βραβείων για συγγραφή μελετών τοπικού ενδιαφέροντος, με ιστορικό, λαογραφικό, αρχαιολογικό και λογοτεχνικό περιεχόμενο.
- Με την διοργάνωση εκδηλώσεων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων ειδικά για τα παιδιά και τη νέα γενιά και τη λειτουργία κέντρων νεότητας.
- Με την διοργάνωση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων και ειδικότερα μουσικοχορευτικών βραδιών, ιδίως την περίοδο των Αποκριών, και το συντονισμό των εκδηλώσεων του Λευκαδίτικου Καρναβαλιού.
- Με τη θεσμοθέτηση και απονομή μεταλλίου στα πλαίσια του Διεθνούς Φολκλορικού Φεστιβάλ σε προσωπικότητα που βρίσκεται στη ζωή, ή σε οργάνωση για το διακεκριμένο έργο που απετέλεσε ή επιτελεί, σε παγκόσμια ή πανελλήνια κλίμακα, για την εδραίωση της Ειρήνης ανάμεσα στους λαούς, ή για τη συμβολή του στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη, ή για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Με την πραγματοποίηση κάθε άλλης δραστηριότητας που συμβάλλει στη διάσωση και προστασία της ιόνιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς και παράδοσης.

Για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των σκοπών του το Πνευματικό Κέντρο συνεργάζεται με κρατικές υπηρεσίες, Πανεπιστήμια, οργανισμούς, ιδρύματα, ινστιτούτα και κέντρα παρόμοιων σκοπών από άλλες πόλεις της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Συνεργάζεται επίσης και με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς καθώς και με τα πολιτιστικά σωματεία της Λευκάδας στα πλαίσια επιδίωξης των κοινών σκοπών τους, τελώντας ως προς αυτά, σε σχέση ανταγωνισμού

5.2.2 Πόροι

Οι οικονομικοί πόροι του Πνευματικού Κέντρου είναι :

- ❖ Από τη τακτική ετήσια επιχορήγηση του Δήμου
- ❖ Από τη τακτική ετήσια επιχορήγηση της Νομαρχίας, το Νομαρχιακό Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, ή άλλα προγράμματα
- ❖ Έκτακτες επιχορηγήσεις ή παροχές από το κράτος, τους δημόσιους οργανισμούς, Υπουργεία, τράπεζες κλπ.
- ❖ Από κάθε είδους συνδρομή, εισφορά, δωρεά, κληρονομιά, κληροδοσία
- ❖ Εισπράξεις από αντίτιμο παροχής υπηρεσιών ή πραγμάτων
- ❖ Πρόσοδοι από την ίδια την περιουσία του Πνευματικού Κέντρου και κάθε άλλη πρόσοδο.

5.2.3 Διοίκηση

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Λευκάδας διοικείται από δεκαεπταμελές Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο μετέχουν :

1. Ο εκάστοτε Δήμαρχος , ως Πρόεδρος
2. Ένας δημοτικός σύμβουλος από κάθε δημοτική παράταξη που εκπροσωπείται στο Δημοτικό Συμβούλιο. Αν οι παρατάξεις είναι δύο, ορίζονται δύο δημοτικοί σύμβουλοι από την πλειοψηφία και ένας από την μειοψηφία. Αν είναι μία, ορίζονται τρεις δημοτικοί σύμβουλοι.
3. Ένας εκπρόσωπος καθενός από τα 3 αρχαιότερα και με αναγνωρισμένη προσφορά πολιτιστικά σωματεία της πόλης της

Λευκάδας. Τη Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδος, το Μουσικοφιλολογικό όμιλο Ορφέας Λευκάδας και τη Νέα Χορωδία Λευκάδας, που ορίζονται από τα διοικητικά τους συμβούλια μαζί με τους αναπληρωτές. Τόσο οι οριζόμενοι εκπρόσωποι όσο και οι αναπληρωτές πρέπει να είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του αντίστοιχου σωματείου που τα ορίζει.

4. Οι υπόλοιπες θέσεις και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των 17 μελών , μαζί με τον Πρόεδρο, καλύπτονται από δημότες ή μόνιμους κατοίκους της Λευκάδας, που ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο μαζί με ισάριθμους αναπληρωτές. Οι υποψήφιοι επιλέγονται από κατάλογο που σχηματίζεται ύστερα από προτάσεις που υποβάλλονται στο Δ.Σ από τους εξής φορείς :

- ✓ κάθε δημοτική παράταξη που εκπροσωπείται στο Δ.Σ, η οποία λογίζεται σαν αυτοτελής φορέας.
- ✓ Ο Δικηγορικός Σύλλογος
- ✓ Ο Ιατρικός Σύλλογος
- ✓ Η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
- ✓ Η Ε.Λ.Μ.Ε
- ✓ Η επιτροπή του Τ.Ε.Ε
- ✓ Ο σύλλογος δασκάλων και νηπιαγωγών
- ✓ Το εργατικό κέντρο
- ✓ Το εμποροβιομηχανικό επιμελητήριο
- ✓ Η Ένωση Γεωργικών Συναιτερισμών – ΤΑΟΛ
- ✓ Η Φιλαρμονική Εταιρεία
- ✓ Ο Ορφέας
- ✓ Η Νέα Χορωδία
- ✓ Η χορωδία Αρίων

- ✓ Η Παλιά Λευκάδα
- ✓ Ο σύλλογος Γυναικών Λευκάδας
- ✓ Το παράρτημα της Ε.Γ.Ε
- ✓ Η Ν.Ε.Λ.Ε

5.2.4 Διαχείριση – ταμειακή υπηρεσία

Η οικονομική διαχείριση του Πνευματικού Κέντρου γίνεται με βάση τον προϋπολογισμό εσόδων-εξόδων, που καταρτίζεται με τις ισχύουσες διατάξεις περί λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Κάθε οικονομικό έτος αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου της ίδιας χρονιάς.

Η ταμιακή υπηρεσία του Πνευματικού Κέντρου διεξάγεται από την υπηρεσία που ασκεί την ταμιακή υπηρεσία του Δήμου Λευκάδας. Τα έσοδα, έξοδα κλπ ποσά κατατίθενται στην Ταμιακή υπηρεσία και αναλαμβάνονται με χρηματικά εντάλματα που εκδίδονται από τον ίδιο τον Πρόεδρο και σύμφωνα με την σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

5.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ & ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

5.3.1 Γιορτές Λόγου και Τέχνης

Οι Γιορτές Λόγου και Τέχνης μετρούν 50 χρόνια ζωής. Μέσα σε αυτά τα χρόνια οι καλλιτέχνες με τα έργα τους, απευθύνονται σε όλους με την ελπίδα ότι θ' αφήσουν ίχνη, θα κάνουν τη τέχνη τους αισθητή και αποδεκτή.

Μια ματιά λοιπόν στο χρονικό των Γιορτών Λόγου και Τέχνης θα μπορούσε να ήταν η εξής³³ :

Α' περίοδος

1955 - 1961

Η πρώτη περίοδος εξελίσσεται μέσα σε ένα μεταπολεμικό τοπίο, όπου η ευγένεια του ενθουσιασμού για την πνευματική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη του τόπου, αποκτάει τη διάσταση και τη σημασία μιας καθολικής λαϊκής υπόθεσης των ανθρώπων του.

Τα φιλολογικά αφιερώματα – οι εκδηλώσεις λόγου, ανατέμνουν την τοπική πνευματική παράδοση, τους μεγάλους εκφραστές της και ενώνουν το ευρύτερο επανησιακό και εθνικό πνευματικό περιβάλλον του λαϊκού πολιτισμού. Μέχρι το 1961 οι εκδηλώσεις του Αυγούστου, διοργανώνονται στη κεντρική πλατεία της πόλης, από το σύλλογο «Αγία Μαύρα» στον οποίο τελούσε πρόεδρος ο Αντώνης Τζεβελέκης, από το μουσικοφιλολογικό όμιλο «Ορφεύς», το δήμο της Λευκάδας και περιλαμβάνουν εκτός από τις θεματικές ομιλίες και παράλληλες

³³ Από την έκδοση του βιβλίου για τα 50 χρόνια των Γιορτών Λόγου και Τέχνης από το Πνευματικό Κέντρο (1955-2005)

καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με την συμβολή των πνευματικών ανθρώπων όπως του Γεράσιμου Γληγόρη, Πάνου Ροντογιάννη, Πανταζή Κοντομίχη, Δήμου Μαλακάση, Γιάννη Αθανιώτη και άλλων.

Θεματικά Αφιερώματα

- ❖ 1955 Αριστοτέλης Βαλαωρίτης-Άγγελος Σικελιανός
- ❖ 1956 10ετηρίς Ιωάννη Ζαμπελίου
- ❖ 1957 10ετηρίς Διονυσίου Σολωμού
- ❖ 1958 Τύπος και δημοσιογραφία στα Επτάνησα
- ❖ 1959 100ετηρίς Κωστή Παλαμά(1859-1959)
- ❖ 1960 Ανδρέας Κάλβος
- ❖ 1961 Άγγελος Σικελιανός

Χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου είναι η ένταση της πνευματικότητας, η συναισθηματική συνέγερση σε πανελλήνια κλίμακα, μέθεξη στα συμβάντα της Λευκάδας των μεγάλων εκπροσώπων της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής του τόπου, η ενθουσιώδης εθελοντική ανιδιοτελής προσφορά, η ευσυνειδησία και η αίσθηση καθήκοντος του δημιουργικού «ερασιτεχνισμού».

Β' περίοδος

1962 - 1967

Η περίοδος αυτή οριοθετείται αφενός από την έναρξη του Διεθνούς Φεστιβάλ Λαϊκών Χορών και Τραγουδιών στη Λευκάδα (22-26 Αυγούστου 1962) όπου συμμετέχουν πολλά ελληνικά και ξένα μπαλέτα Λαϊκών χορών και τραγουδιών και αφετέρου από την αρχή της

εφτάχρονης ιστορικής περιπέτειας της δικτατορίας που θα επηρεάσει αισθητά το ύφος και την ποιότητα των γιορτών, χωρίς ωστόσο να χαθεί η μαγεία και η βούληση για να συνεχίσουν....

Θεματικά Αφιέρωματα

- ❖ 1962 Λαογραφία
- ❖ 1963 Εθνογραφία
- ❖ 1964 100ετηρίς Ενώσεως Επτανήσου
- ❖ 1965 100ετηρίς Ενώσεως Επτανήσου- 150ετηρίς Φιλικής Εταιρείας
- ❖ 1966 Αφιέρωμα στην Κύπρο
- ❖ 1967 Ελληνική Παράδοση (τριπτυχο Μουσική- Χορός- Τραγούδι)

Γ' περίοδος

1968 - 1974

Τα ιστορικά γεγονότα της περιόδου επηρεάζουν καταλυτικά και το κεφάλαιο των Γιορτών Λόγου και Τέχνης. Τόσο οργανωτικά όσο και από άποψη περιεχομένου παρατηρείται μια άρδην μεταβολή του σκηνικού, ιδιαίτερα μέχρι το 1970. Ο λόγος υποχωρεί, οι άνθρωποι του τόπου αποσύρονται σε περισυλλογή για να συντηρηθεί προπάντων η φολκλορική φιέστα, σύστοιχη με την αισθητική – πολιτική και πολιτιστική – των εκφράσεων της δικτατορίας. Την όλη υπόθεση του Φεστιβάλ αναθέτει ο Δήμος Λευκάδας στο ζωγράφο και λόγιο Γιάννη Αθανίτη, ο οποίος θα συνεργαστεί με το δήμαρχο του Καραβιλιέ της Γαλλίας – πρόεδρο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Φολκλόρ κ. Κλεμέν, για

τη μετάκληση φολκλωρικών συγκροτημάτων στο νησί. Μετά το 1970 και έως το 1973 σημειώνεται μια αναθέρμανση των γιορτών, με τη συμβολή της Εταιρίας Λευκαδικών Μελετών και τη διοργάνωση αφιερωμάτων λόγου : στον Άγγελο Σικεκιανό (1971), στο Γουλιέλμο Δαίρπφελδ (1973) – γεγονός που επιβεβαιώνει τη σημασία των Γιορτών για το λαό της Λευκάδας, πέρα και πάνω από την ιστορική συγκυρία.

Το 1974, επετειακή χρονιά των 20 χρόνων τους, οι Γιορτές, για 1^η φορά, δεν θα πραγματοποιηθούν... «Η ματαίωση του περιβόητου αυτού Αυγουστιάτικου φεστιβάλ ή καλλίτερων της ανούσιας φολκλωρικής εβδομάδας όπως είχε εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια, ήρθε κατόπιν του οικονομικού αδιεξόδου στο οποίο έχει περιέλθει ο Δήμος.» (Ηχώ της Λευκάδας, αρ. φ. 43, Ιούλιος 1974).

Κάτω από την οδυνηρή πίεση των γεγονότων της Τουρκικής εισβολής στη Κύπρο, ο Ορφέας με τη συνεδρίαση του της 26 Αυγούστου 1974, αποφασίζει τη διοργάνωση μουσικοκαλλιτεχνικής εκδήλωσης, με τη συνδρομή της Φιλαρμονικής και την πάνδημη παρουσία του Λευκαδίτικου λαού. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο «Πάνθεον» στις 7 Σεπτέμβρη 1974.

Δ' περίοδος

1975 - 1978

Η πρώτη μεταδιδακτορική περίοδος των Γιορτών. Προσπάθεια ανασυγκρότησης – και της μνήμης -, επαναφορά στην πολιτική ομαλότητα και στη συγκρότηση της πνευματικής ζωής. Ο λόγος – τα θεματικά αφιερώματα επανέρχονται διανθισμένα από παράλληλες καλλιτεχνικές δραστηριότητες, ενώ το φολκλόρ εξακολουθεί να διατηρεί τη δική του καταληκτική Αυγουστιάτικη εβδομάδα, γράφοντας τον

ετήσιο εξωτικό επίλογο. Ωστόσο το 1978 υπογραμμίζεται το αίσθημα κόπωσης και μέσω του τύπου προωθείται ένας γόνιμος προβληματισμός για το άμεσο και το απώτερο μέλλον των Γιορτών...

Θεματικά αφιερώματα

- ❖ 1975 Στον Αριστοτέλη Βαλαωρίτη
- ❖ 1976 Στα 100 χρόνια της Νεοελληνικής ποίησης
- ❖ 1977 Στη Δημοτική ποίηση
- ❖ 1978 Στο Γερμανό αρχαιολόγο Γουλιέλμο Δαίρπφελντ

Ε' περίοδος

1979 - 1984

Από το 1979 την οργάνωση των Γιορτών αναλαμβάνει το «Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Λευκάδας» (ιδρύθηκε επί της δημαρχίας Αποστόλου Φατούρου). Σκοπός του ήταν η καλλιέργεια και ανάπτυξη κάθε μορφής πνευματικής, πολιτιστικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας των κατοίκων της περιοχής του Δήμου Λευκάδας. Επιχειρείται θεματική ανανέωση και προωθούνται νέες προσεγγίσεις παραδοσιακών θεμάτων καθώς και ζητήματα συμπορεύονται με τη γενικότερη μεταπολιτευτική ιστορική συγκυρία.

Σημαντική η πνευματική παρουσία του Νίκου Σβορώνου.

Εγκαινιάζεται και καθιερώνεται η ελεύθερη συζήτηση με το κοινό και ο θεσμός της απονομής του μεταλλίου ειρήνης (1983-1998), σε προσωπικότητα, ίδρυμα ή φορέα που αναγνωρισμένα συνέβαλε στην παγίωση της παγκόσμιας ειρήνης και ανθρωπιάς.

Θεματικά αφιερώματα

- ❖ 1979 Στον Εθνικό ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη
- ❖ 1980 Στον λευκαδίτικο λαϊκό πολιτισμό
- ❖ 1981 Στον Άγγελο Σικελιανό και στην Δελφική Ιδέα
- ❖ 1982 Στους Λευκαδίτες ιστορικούς
- ❖ 1983 Στην Εθνική Αντίσταση (1941-1944)
- ❖ 1984 Στην Ειρήνη και Συνεργασία των λαών της Βαλκανικής

Στ' περίοδος

1985 - 1995

Ανακυκλούμενη η κρίση των γιορτών μετεωρίζεται στη διάρκεια αυτής της δεκαετίας. Το στοιχείο που πλήττεται είναι προπάντων ο λόγος προϊούσα συρρίκνωση – ή πλήρης υποχώρηση – των διαλέξεων σε κλειστούς χώρους ή περιορισμένους, απουσία των μεγάλων και ενεργητικών ακροατηρίων, εξειδικευμένος σταδιακά και ελιτιστικός λόγος στα πλαίσια συνεδρίων κα παρά το συγχρονικό ενδιαφέρον και την πολιτική, με την ευρύτερη σημασία, εστίαση των θεματικών. Στα παραπάνω προστίθεται και η δυσχέρεια αντιμετώπισης των υπέρογκων δαπανών του φεστιβάλ.

Θεματικά αφιερώματα

- ❖ 1985 Στον απόδημο ελληνισμό
- ❖ 1986 Στην Ειρήνη και τη Συναδέλφωση των λαών
- ❖ 1987 Στο περιβάλλον
- ❖ 1988 Στην Ολυμπιακή Ιδέα

- ❖ 1989 Στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση
- ❖ 1990 Στον Ελληνικό Τουρισμό
- ❖ 1991 Στην καταπολέμηση των ναρκωτικών
- ❖ 1992 Στη Μακεδονία : Ιστορία - Πολιτισμός
- ❖ 1993 «Πρόοδοι στη σύγχρονη Ιατρική»
- ❖ 1994 «Παρθενώνια του Ελληνισμού»
- ❖ 1995 Ρατσισμός - Ανθρώπινα δικαιώματα

Ζ' περίοδος

1996 - 2005

Από το 1996 το κεφάλαιο του λόγου, ανατίθεται στην Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών. Οι διοργανώσεις των συνεδρίων και συμποσίων εκ μέρους της Ε.Λ.Μ προσανατολίζουν τις θεματικές τους σε ιστορικά και φιλολογικά ζητήματα και θέματα της πολιτισμικής ιστορίας με άξονα τη Λευκάδα, τα Επτάνησα και ευρύτερα την Ελλάδα, κάτω από το πρίσμα σύγχρονων επιστημονικών θεωρήσεων.

Απευθύνονται σε μνημένο στα σχετικά ζητήματα, κοινό και οι σχετικές εργασίες διεξάγονται στην αίθουσα εκδηλώσεων του πολιτιστικού Κέντρου Λευκάδας.

Από το 1999 μέχρι το 2002 ο Δήμος Λευκάδας επιχειρεί την επαγγελματοποίηση της πολιτιστικής ζωής, με την ανάθεση του σχεδιασμού, της πνευματικής και καλλιτεχνικής ζωής του τόπου στον Κυριάκο Σφέτσα., καλλιτεχνικό διευθυντή του Πνευματικού Κέντρου του δήμου. Η προσπάθεια είναι να επιμηκυνθεί η διάρκεια των

πολιτιστικών εκδηλώσεων με τη διάχυσή τους σε ευρύτερες χρονικές περιόδους στη διάρκεια του έτους και κορύφωσή τους τον Αύγουστο και να εμπλουτιστούν οι εκδηλώσεις με εκφράσεις από κάθε περιοχή της τέχνης. Έμφαση σε ποικιλία μουσικών ακουσμάτων, σε επαγγελματικά σχήματα και πρωτοβουλίες, στην εκπροσώπηση και την ανάδειξη της δημιουργίας και των ιδιωτικών εργαστηρίων (μουσικής κ' χορού) της πόλης και των σχολείων. Αξιοποιούνται νέοι χώροι πραγματοποίησης των εκδηλώσεων (Κηποθέατρο, πλατείες). Από το 2003 και μέχρι σήμερα οι πρωτοβουλίες επανέρχονται στο Πνευματικό Κέντρο, στην εργώδη προσπάθεια του οποίου οφείλεται και ο ποιοτικός συντονισμός και η επιβίωση των Γιορτών. Η φετινή χρονιά άλλωστε του εορτασμού των 50 χρόνων, στόχο έχει να προάγει το διάλογο και το προβληματισμό για το μέλλον τους.

Θεματικά αφιερώματα

- ❖ 1996 Τοπική παράδοση και πολιτισμικός τουρισμός
- ❖ 1997 Η Λευκάδα μέσα από το ταξίδι
- ❖ 1998 Η χριστιανική Τέχνη στη Λευκάδα, 15^{ος} - 19^{ος} αιώνας.
Παράλληλη εκδήλωση λόγου με θέμα : Διονύσιος Σολωμός
- ❖ 1999 Οι πρωτεόουσες της Λευκάδας
- ❖ 2000 Διαδρομές στο Λευκαδίτικο 20^ο αιώνα. Παράλληλες εκδηλώσεις λόγου με θέμα : Λευκάδιος Χερν και Λευκάδα, καθώς και οι Σύγχρονοι Λευκάδιοι Ποιητές
- ❖ 2001 Άγγελος Σικελιανός. 50 χρόνια από το θάνατό του.
Παράλληλες εκδηλώσεις λόγου με θέμα : ο Σωκράτης και η φιλοσοφία του

- ❖ 2002 Τρίπτυχο εκδηλώσεων : ποίηση - πεζογραφία - γλυπτική. Σύγχρονοι Έλληνες δημιουργοί
- ❖ 2003 Τρίπτυχο εκδηλώσεων : ιστορία - πεζογραφία - μουσικολογία. Σύγχρονοι Έλληνες δημιουργοί. Παράλληλες εκδηλώσεις λόγου : το Επτανησιακό Θέατρο, 18^{ος} - 19^{ος} αιώνας
- ❖ 2004 Τρίπτυχο εκδηλώσεων λόγου : ποίηση - βιολογία - ιστορία. Παράλληλες εκδηλώσεις λόγου με αφιέρωμα στον ποιητή - ολυμπιονίκη Δημήτριο Γολέμη και διήμερο συμπόσιο στα 100 χρόνια από το θάνατο του Λευκάδιου Χέρν
- ❖ 2005 Πενήντα χρόνια Γιορτές Λόγου και Τέχνης στη Λευκάδα

5.3.2 Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ

Το Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ μετρά 43 χρόνια παρουσίας στα πολιτιστικά δρώμενα της Λευκάδας. Αποτελεί μέρος των Γιορτών Λόγου και Τέχνης. Λαμβάνει χώρα περίπου την τελευταία εβδομάδα του Αυγούστου και με αυτό τον τρόπο πέφτει η αυλαία των Γιορτών Λόγου και Τέχνης³⁴.

Εμπνευστής και δημιουργός αυτής της ιδέας ήταν ο αείμνηστος *Αντώνης Τζεβελέκης*. Γεννημένος και μεγαλωμένος στη Λευκάδα, αποφοίτησε το Εμπορικό Λύκειο της Λεοντείου Σχολής Αθηνών με προοπτική να αναλάβει την εμπορική επιχείρηση της οικογενείας του.

³⁴ Από το βιβλίο για τα 40 χρόνια του Διεθνούς Φολκλορικού Φεστιβάλ Λευκάδας, από το Πνευματικό Κέντρο (1962 - 2002) . Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Μετά το 1953, κι αφού έγινε πρόεδρος του Συλλόγου Λευκαδίων Αθηνών, με τη βοήθεια της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών και με την αρωγή παραγόντων της Λευκάδας και του Ορφέα, η μεγάλη του αγάπη για την Λευκάδα αρχίζει να βρίσκει διεξόδους. Αρχίζει μαζί με τους συνεργάτες του να υλοποιήσει το όνειρό του, η Λευκάδα να γίνει το κέντρο του Λόγου και της Τέχνης. Πέτυχε το όραμά του και αυτό άρχισε να παίρνει το δρόμο του προς την επιτυχία. Πολλοί ήταν και οι Λευκαδίτες που δούλεψαν μαζί του για την υλοποίηση αυτού του οράματος. Εκείνη την εποχή έχοντας εκδώσει την εφημερίδα τα Λευκαδίτικα, δίνει μεγάλη δημοσιότητα στην καινούργια αυτή ιδέα των Γιορτών Λόγου και Τέχνης. Παρά τις τεράστιες οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπιζαν, φρόντιζαν να καλύπτουν τα οικονομικά ανοίγματα από το ευαγές ταμείο των πολύ κοντινών ανθρώπων και με δωρεές πλουσίων Λευκαδιτών. Έτσι το Φεστιβάλ στήθηκε και εδραιώθηκε, με την εργασία όλων των Λευκαδιτών που ήθελαν να δουν την Λευκάδα να βγαίνει από την αφάνεια. Κάνει πραγματικότητα το Φεστιβάλ Φολκλόρ, συνενώνοντας ανθρώπους από όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου μοναδική γιορτή συναδέλφωσης και παγκοσμιότητας.

Τα συγκροτήματα που πήραν μέρος στο 1^ο Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ , 10-25 Αυγούστου, το 1962 ήταν ο Ορφέας Λευκάδας καθώς και λαϊκά μπαλέτα από τη Γιουγκοσλαβία και την Ιταλία, «ΖΙΖΙΚΑ ΓΙΟΒΑΝΟΒΙΤΣ ΣΠΑΝΑΤΣ» και «ΚΑΤΑΤΖΑΡΟ» αντίστοιχα .

Κάθε χρόνο παίρνουν μέρος :

- ο τα τοπικά συγκροτήματα , τα οποία είναι ο Ορφέας Λευκάδας, η Νέα Χορωδία, ο Πήγασος. Ο Απόλλων Καρυάς, ο Αλέξανδρος Νυδριού, και το χορευτικό τμήμα του Πνευματικού Κέντρου Σφακιωτών

- ο Χορευτικά συγκροτήματα από άλλες περιοχές της Ελλάδας. [Ενδεικτικά έχουν λάβει μέρος ο χορευτικός όμιλος Θεσσαλονίκης, η Ένωση Ποντίων Σουρμένων, ο Λαογραφικός σύλλογος Αιγινίου «Ανατολική Ρωμυλία», «Λαϊλίας» Κέρκυρας, το Λύκειο Ελληνίδων Ξάνθης, και πάρα πολλοί άλλοι χορευτικοί σύλλογοι.
- ο Χορευτικά συγκροτήματα από χώρες του εξωτερικού, [όπως Ισπανία, Περού, Αίγυπτος, Βέλγιο, Ρουμανία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία, Ισραήλ, Κύπρος, Σοβιετική Ένωση, Ολλανδία, Σουηδία, Τσεχία, Ανδόρα, Κονγκό, Καναδάς, Τουρκία, Λιθουανία, Ρωσία, Ν. Αφρική, Πολωνία, Γαλλία, Ιταλία, Γεωργία, Σλοβακία, Ταϊλάνδη, Σενεγάλη, Ιαπωνία, Κίνα, Μολδαβία, Πορτογαλία, Τόγκο, Γερμανία και άλλες.]

Στο Φολκλωρικό Φεστιβάλ κάθε χρόνο παίρνει μέρος και η Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδας.

Ακόμη το Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας με την από 1/3/1984 ομόφωνη απόφασή του, καθιέρωσε την Απονομή του Μεταλλίου Ειρήνης.

Σκεπτικό της καθιέρωσης του ήταν να ενθαρρύνει, να στηρίζει και να αναδείξει, σε συμβολικό επίπεδο, τις πρωτοβουλίες και τις πράξεις μεμονωμένων ατόμων και κοινωνικών οργανώσεων που συμβάλλουν μέσα στο χρόνο, στην εμπέδωση της παγκόσμιας Ειρήνης και της Συναδέλφωσης των λαών ως και την Πνευματική και Πολιτιστική ανέλιξη, τον ανθρωπισμό και την προστασία του περιβάλλοντος.

Το Φεστιβάλ από το 1962- 1965, οργάνωνε ο σύλλογος Λευκαδίων, ο Ορφέας Λευκάδας, ο Δήμος Λευκάδας και διάφοροι επιφανείς Λευκαδίτες με επικεφαλής τον Αντώνη Τζεβελέκη.

1966- 1967 το Φεστιβάλ οργανώνεται από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού και στη συνέχεια από το 1968- 1973 την οργάνωση

αναλαμβάνει ο Δήμος Λευκάδας και υπεύθυνος είναι ο Γιάννης Αθανίτης.

Το 1974 το φεστιβάλ δεν πραγματοποιείται λόγω των γεγονότων της Κύπρου, το 1975- 1978 τη διοργάνωση συνεχίζει ο Δήμος Λευκάδας με επικεφαλής τώρα τον Αντώνη Τζεβελέκη ξανά.

Τέλος το Πνευματικό Κέντρο αναλαμβάνει την Διοργάνωση του Φεστιβάλ από το 1979 έως και τις μέρες μας. Από το 1999 καλλιτεχνικός διευθυντής του Πνευματικού Κέντρου αναλαμβάνει ο συνθέτης ο Κυριάκος Σφέτσας .

Οι χώροι που πραγματοποιούνταν το Φεστιβάλ ήταν αρκετοί. Ξεκινώντας το 1962 έως το 1982, στη κεντρική πλατεία της πόλης, Στη συνέχεια πραγματοποιείται στη πλατεία του Μαρκά, έως το 1989. Ακολουθεί στο Μεσαιωνικό Κάστρο της Αγίας Μαύρας, στην είσοδο του νησιού, για να καταλήξει το 1999 και ως το 2002 στη Δυτική Παραλία, στο χώρο του Πνευματικού Κέντρου. Τελικώς σταθμός είναι μέχρι σήμερα, το προαύλιο του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου.

Τέλος αξίζει να αναφερθούμε στη παρουσία του Θρασύβουλου (Βούλης) Βρεττού. Στενός συνεργάτης του εμπνευστή και πρωτεργάτη των Γιορτών Λόγου και Τέχνης, Αντώνη Τζεβελέκη, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πνευματικού Κέντρου και το τελευταίο διάστημα επίτιμο μέλος του.

5.3.3 Εκδηλώσεις για την Αποκριά (ΦΑΡΩΜΑΝΗΤΑ)

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Λευκάδας κάθε χρόνο την περίοδο της αποκριάς διοργανώνει διάφορες εκδηλώσεις με την βοήθεια και την συμμετοχή των όλων πολιτών. Οι εκδηλώσεις των αποκριών ονομάζονται «Φαρομανητά» που στην τοπική Λευκαδίτικη διάλεκτο σημαίνει κέφι, γλέντι, φασαρία, ζαβολιές, μουσική, χορός και κυρίως πειράγματα που χαρακτηρίζουν απόλυτα την συμπεριφορά του Λευκαδίτη «μασκαρά».

Ενδεικτικά ορισμένες από τις εκδηλώσεις της αποκριάς είναι:

- Είσοδος καρνάβαλου στην πόλη συνοδεία Φιλαρμονικής, Μαζορετών, Πεζών Τμημάτων
- Συναυλία με την Ορχήστρα του Μουσικού Σχολείου στην κεντρική πλατεία.
- Παιδικό πάρτι στην κεντρική πλατεία
- Το Λευκαδίτικο «Φουέντε» παραδίδει στην κεντρική πλατεία την καρναβαλική ράβδο για τον νικητή της Κυριακής.
- Βραδιά βραβείων μάσκας και χορού
- Μουσικές εκδηλώσεις στην κεντρική πλατεία.
- Μεγάλη καρναβαλική παρέλαση
- Κάψιμο καρνάβαλου στην παραλία

5.3.4 Βήμα νέων Επιστημόνων

Το Βήμα Νέων Επιστημόνων είναι ένας νέος θεσμός που λειτουργεί στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του Πνευματικού Κέντρου, με αφετηρία τον Οκτώβριο του 2003. Ο νέος αυτός θεσμός προσφέρει σε ετήσια βάση την ευκαιρία στους νέους επιστήμονες της Λευκάδας να παρουσιάσουν δημόσια σε ειδική συνεδρία δείγματα της επιστημονικής και επαγγελματικής τους εργασίας. Το 2003 πραγματοποιήθηκαν συνεδρίες με θέματα: Βιοκλιματική αρχιτεκτονική, Αστικός σχεδιασμός, Η κατανόηση του διαδικτύου ως εργαλείου μάθησης – τρόποι χρήσης του στη δημοτική εκπαίδευση, Εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης στην Γεωπονία ελεγχόμενου περιβάλλοντος, κοινωνική Ιστορία της Λευκάδας κατά την Βενετοκρατία (1684 -1797) κ.α.

5.3.5 Διεθνές Φεστιβάλ Κρουστών

Το Διεθνές Φεστιβάλ Κρουστών αποτελεί μια δραστηριότητα του Πνευματικού Κέντρου Λευκάδας που ξεκίνησε για πρώτη φορά τον Ιούλιο του 2000. Συμμετέχουν μουσικά σύνολα και μεμονωμένοι καλλιτέχνες από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο.³⁵

Το φεστιβάλ φιλοξενεί καλλιτέχνες και μουσικές ομάδες από την Ελλάδα, Αγγλία, Ιρλανδία, Αμερική, Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία και Ελβετία.

³⁵ Κ. Σφέτσας, *Διεθνές Φεστιβάλ Κρουστών Λευκάδας*, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Λευκάδα 2001, Ίδια επεξεργασία στοιχείων

5.3.6 Έκτακτες εκδηλώσεις του Πνευματικού Κέντρου

Εκτός από τις ετήσιες προγραμματισμένες εκδηλώσεις το Πνευματικό Κέντρο πραγματοποιεί και έκτακτες, προς τιμή συγκεκριμένων προσώπων ή με την αφορμή εορτασμών ή άλλων περιστατικών. Ενδεικτικά αναφέρουμε την εκδήλωση προς τιμή του μεγάλου Λευκάδιου ιστορικού Νίκου Σβορώνου, που οργανώθηκε με την συνδρομή της Εταιρίας Φίλων Νίκου Σβορώνου τον Αύγουστο του 2003 και την εκδήλωση μνήμης και τιμής για τον Τέλη Χαραμόγλη με αφορμή την συμπλήρωση ενός έτους απουσίας το Μάιο του 2004.

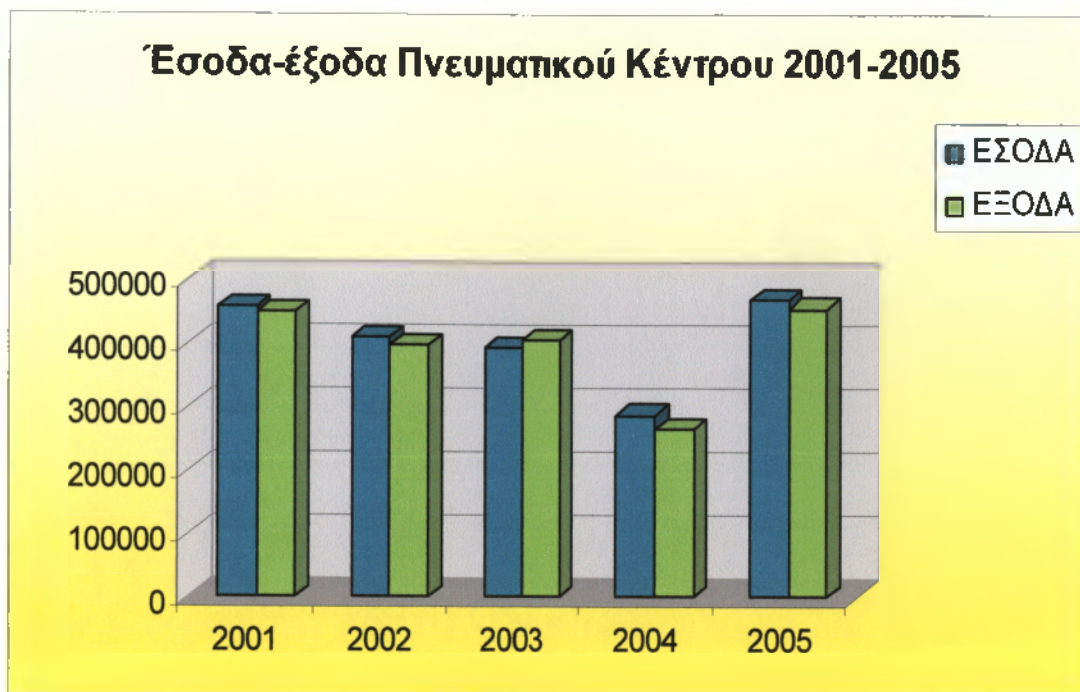
5.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Πόροι του Πνευματικού Κέντρου κατά τη συστατική πράξη (απόφαση 209/13-11-1989 του Δ.Σ) είναι τα έσοδα από εκδηλώσεις, τέλη διαφημίσεων, χορηγίες, επιχορηγήσεις του Δήμου Λευκάδας, λοιπές επιχορηγήσεις από υπουργεία και Τράπεζες, επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού, επιχορήγηση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Επίσης είναι δυνατή κάθε είδους συνδρομή, εισφορά, δωρεά, κληρονομιά, κληροδοσία, πρόσοδοι από την ίδια την περιουσία του Πνευματικού Κέντρου και κάθε άλλη πρόσοδος.

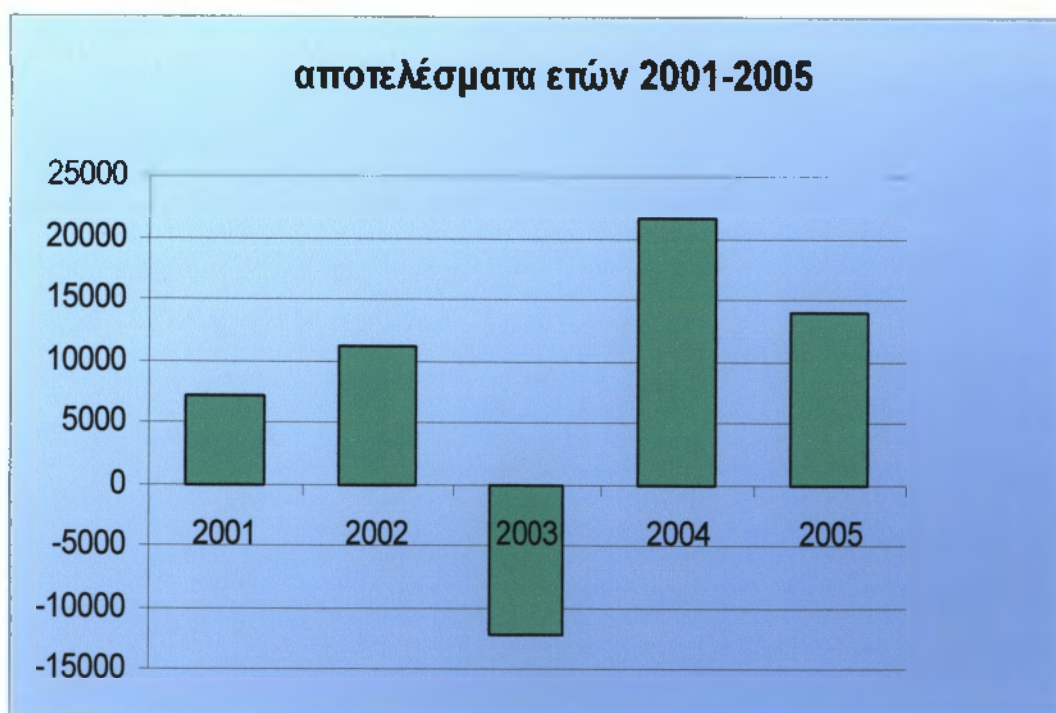
Πίνακας Αποτελεσμάτων Πνευματικού Κέντρου Δ. Λευκάδας

Πίνακας 5.1

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
2001	458.451,65	451.326,50	7.125,15
2002	410.318,29	399.120,40	11.197,89
2003	394.069,12	406.333,33	-12.264,21
2004	287.902,20	266.296,41	21.605,79
2005	470.604,82	456.755,02	13.849,80

Διάγραμμα 5.1

Διάγραμμα 5.2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

6.1 ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ «ΑΠΟΛΛΩΝ»

Ο κινηματογράφος «Απόλλων» ξεκίνησε τη λειτουργία του στα μέσα της δεκαετίας του '40. λειτουργούσε όλες τις μέρες της εβδομάδας και ήταν χώρος συνάντησης των πνευματικών ανθρώπων της Λευκάδας.

Στα μέσα της δεκαετίας του '70 με την εισβολή της τηλεόρασης στη ζωή των Ελλήνων, ο κινηματογράφος άρχισε να παρακμάζει. Λειτουργούσε λίγες μέρες την εβδομάδα και με λίγους θεατές.

Στο τέλος της δεκαετίας του '80 ο κινηματογράφος Απόλλων έκλεισε. Η Κινηματογραφική Λέσχη Λευκάδας που δημιουργήθηκε εν τω μεταξύ προσπάθησε να κρατήσει το ταξίδι στη μαγεία του σινεμά και σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου έκανε προβολές κάθε Σάββατο κατά τη διάρκεια πάντα του χειμώνα.

Το 1995 ο Δήμος Λευκάδας αρχίζει να διαπραγματεύεται με τους ιδιοκτήτες για την αγορά του κινηματογράφου. Το Υπουργείο Πολιτισμού χορηγεί τα χρήματα στο Δήμο και το 1998 πραγματοποιείται η αγορά . Ο κινηματογράφος ανακατασκευάζεται για να είναι έτοιμος να λειτουργήσει ξανά. Φυσικά κράτησαν το ύφος και το χρώμα που είχε σαν στοιχείο της παλιάς πόλης.

Στις 16 Μαΐου 2001 υπογράφηκε προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου και του Υπουργείου Πολιτισμού και έτσι πια ο Δημοτικός κινηματογράφος «Απόλλων» εντάσσεται στο Δίκτυο Δημοτικών Κινηματογράφων και επιχορηγείται από το ΥΠΠΟ με το ποσό των 16.000,00€ ετησίως και με το αντίστοιχο ποσό συμμετέχει και ο Δήμος.

Στις υποχρεώσεις της ΔΕΠΟΚΑΛ, είναι εκτός από την προώθηση της κινηματογραφικής τέχνης και παιδείας,

1. να λειτουργεί όλη την κινηματογραφική χειμερινή περίοδο (15 Σεπτεμβρίου – 15 Μαΐου)
2. να περιλαμβάνει στο πρόγραμμά του κατά το ποσοστό τουλάχιστον 60% ταινίες ευρωπαϊκής παραγωγής εκ των οποίων το 25% τουλάχιστον θα πρέπει να είναι ελληνικής παραγωγής
3. να συνεργάζεται και να πραγματοποιεί κοινές εκδηλώσεις με το ΥΠΠΟ, το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, την Ο.Κ.Λ.Ε , την Κινηματογραφική Λέσχη και άλλους πολιτιστικούς φορείς
4. εφόσον υπάρχει κινηματογραφική λέσχη να της διαθέτει το ποσό των 3.000,00€ και μία (1) μέρα την εβδομάδα για τους σκοπούς της

Τα εγκαίνια του Δημοτικού Κινηματογράφου «Απόλλων» έγιναν στις 8 Οκτωβρίου 2004.

Ο κινηματογράφος λειτουργεί υποχρεωτικά 3 φορές την εβδομάδα, δύο προβολές και ανάλογα με το κόστος ενοικίασης της ταινίας και το ενδιαφέρον των θεατών μπορεί να γίνουν προβολές για περισσότερες μέρες . Επίσης γίνονται ειδικές προβολές για τα σχολεία του Νομού με ταινίες που έχουν την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας.

Το πρώτο χρόνο λειτουργίας του κινηματογράφου στον οποίο προβλήθηκαν 53 κινηματογραφικά έργα τα έσοδα των εισιτηρίων ανήλθαν στο ποσό των 65.342,00 €. Τα έξοδα για την ενοικίαση των ταινιών ανέρχονται σε 42.827,42 € και τα λειτουργικά έξοδα του κινηματογράφου σε 31.888,14 €. Τα κέρδη της δημοτικής επιχείρησης για τη λειτουργία του έτους 2004-2005 ανέρχονται σε 5299,95€

Στη Λευκάδα λειτουργεί ένας ακόμη ιδιωτικός, θερινός κινηματογράφος .

Πίνακας 5.2

Λειτουργικά Έξοδα ΑΠΟΛΛΩΝΑ Περίοδου 2004-2005	€
ΔΕΗ	2.353,00
ΟΤΕ	385,00
Φόρος κινηματογράφου	5.227,36
Κινηματογραφική λίσχη	1.500,00
Καραγιανόπουλος	2.470,42
ΚΤΕΛ Ν. Λευκάδας (μεταφορικά)	312,00
Τιμολόγια- αναλώσιμα	5.656,16
Μηχανικός προβολής	6.871,50
Μ. Ζακυνθινού	1.250,00
Αλέσιος	50,00
Ταμίας	2.906,34
Καθαρίστρια	2.906,34
ΣΥΝΟΛΟ	31.888,14

Πίνακας 5.3

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ	14.673,51€
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ	65.342,00€

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	80.015,51€
----------------------	-------------------

ΕΞΟΔΑ ΕΝΟΙΚΙΟΥ ΤΑΙΝΙΩΝ	42.827,42€
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	31.888,14€

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	74.715,56
----------------------	------------------

Πίνακας 5.4

Λειτουργικά Έξοδα ΑΠΟΛΛΩΝΑ Περίοδου 2005-2006	€
<i>ΔΕΗ</i>	2048,00
<i>ΟΤΕ</i>	230,50
<i>Φόρος κινηματογράφου</i>	4206,28
<i>Κινηματογραφική λίσχη</i>	3000,00
<i>ΚΤΕΛ Ν. Λευκάδας (μεταφορικά)</i>	294,00
<i>Τιμολόγια- αναλώσιμα</i>	5362,61
<i>Μηχανικός προβολής</i>	6732,00
<i>Ταμίας</i>	2250,03
<i>Καθαριστής</i>	2600,13
<i>Ι.Κ.Α</i>	2515,71
<i>Δ.Ο.Υ.</i>	2672,52
ΣΥΝΟΛΟ	70.747,22

Πίνακας 5.5

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ	29.348,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ	61.994,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	91.342,00
ΕΣΟΔΑ ΕΝΟΙΚΙΟΥ ΤΑΙΝΙΩΝ	38.835,44
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	31.911,78
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	70.747,22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Λευκάδα είναι ένας Δήμος με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και έντονη πολιτιστική δράση. Οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης , πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι , είναι αυτοί που βοηθούν στην ανάπτυξη του τόπου αναδεικνύοντας τον πολιτισμό του.

Σε αυτή τη προσπάθεια μεγάλη βοήθεια και υποστήριξη υπάρχει από τα πολιτιστικά σωματεία που δραουν στο νησί . Δυστυχώς όμως τα σωματεία στερούνται οικονομικών δυνατοτήτων κάτι που καθιστά το έργο τους πολύ δύσκολο. Τα τελευταία χρόνια η επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Πολιτισμού έχουν μειωθεί πάρα πολύ, σχεδόν στο μισό. Παρόλα αυτά τα σωματεία λειτουργούν χάρις στη χρηματική ενίσχυση και εθελοντική προσφορά των ίδιων των μελών τους.

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Λευκάδας πραγματοποιεί σημαντικές προσπάθειες απορρόφησης ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων για το τομέα του πολιτισμού. Ενθαρρύνει τις αυτόνομες τοπικές πνευματικές δυνάμεις που στηρίζουν την κοινωνικοπολιτιστική ανάπτυξη διάφορων εκδηλώσεων και θεσμών. Ενισχύει τις εκδηλώσεις που συνδέουν την εκπαίδευση και τον πολιτισμό ώστε να δημιουργηθεί το απαιτούμενο έδαφος για την ανάπτυξη και καλλιέργεια της πολιτιστικής παιδείας.

Ο Δήμος της Λευκάδας θεωρεί το πολιτισμό ως υπέρτατο κοινωνικό αγαθό για την διατήρηση και την προβολή της ιστορικής συνέχειας του τόπου. Για το λόγο αυτό γίνονται προσπάθειες να ασχοληθούν ακόμη περισσότεροι πολίτες με τα κοινά.

Μέσω του Διεθνούς Φολκλωρικού Φεστιβάλ η Λευκάδα γίνεται κέντρο εθνικών και διεθνών πολιτιστικών δρώμενων. Καλλιτέχνες ,

μουσικοί και χορευτές συγκεντρώνονται στη Λευκάδα κάθε καλοκαίρι με σκοπό να αναδείξει ο καθένας τη πολιτιστική του κληρονομιά, και να ανταλλάξουν στοιχεία των πολιτισμών τους.

Πολλές είναι οι προτάσεις που θα μπορούσαν να γίνουν για την αναβάθμιση του θεσμού των Γιορτών Λόγου και Τέχνης, μερικές είναι:

- η διαμορφώσει η διαμόρφωση ενός βήματος διαλόγου μέσω του τοπικού τύπου, με στόχο τη συλλογικότερη συμμετοχή και συνευθύνη σε ότι σχετίζεται με τις γιορτές, την άσκηση κριτικής.
- Τη δημιουργία δικτυακού τόπου στο Internet, με ελκυστικά στοιχεία για το πέρασμα των Γιορτών Λόγου και Τέχνης στο χρόνο, καθώς και δυνατότητα επικοινωνίας, για προτάσεις, κρίσεις και σχόλια για τον εμπλουτισμό και τη βελτίωσή τους, συμμετοχή στη διεξαγωγή κάποιων ερευνών για την ανίχνευση αναγκών ή στάσεων σχετικά με τις Γιορτές.
- Τη θεματική ανανέωση , το άνοιγμα στη σύγχρονη σκέψη και τον σύγχρονο προβληματισμό.
- Έμφαση στην ποιότητα των φολκλορικών συγκροτημάτων, εμπλουτισμός με νέα και άγνωστα φολκλορικά συγκροτήματα.
- Προκήρυξη διαγωνισμού μεταξύ καλλιτεχνών για τη φιλοτέχνηση αφίσας- προγράμματος. Επιλογή της καλύτερης, υλοποίηση και βράβευση αυτής. Επίσης προκήρυξη διαγωνισμού για την υποβολή προτάσεων διακόσμησης της πόλης, σύμφωνα πάντα με τη θεματική και το περιεχόμενο των εκδηλώσεων.
- Τέλος υπήρξαν κάποιες προτάσεις, στην εκδήλωση για τον εορτασμό των 50 χρόνων, για την πραγματοποίηση μιας «Εβδομάδας Επτανησιακού Πολιτισμού» (λόγος- χορός-

μουσική- θέατρο- εικαστικά), με τη συνεργασία των πολιτιστικών και πνευματικών φορέων των επιμέρους νησιών. Μια ξεχωριστή ενότητα στις Γιορτές Λόγου και Τέχνης, με προκαθορισμένη κάθε χρόνο θεματική.

Το Πνευματικό Κέντρο είναι ένας ζωντανός οργανισμός, ο οποίος πρέπει να συμβαδίζει με τις απαιτήσεις των ανθρώπων κάθε εποχής. Οι απαιτήσεις αλλάζουν και κατά συνέπεια θα πρέπει να διαφοροποιούνται και οι στόχοι του Πνευματικού Κέντρου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, *Πρακτικά Γ' Συμποσίου 50 χρόνια Γιορτών Λόγου και Τέχνης*, Πνευματικό Κέντρο, Αθήνα 2006

Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, Χαραμόγλειος Ειδική Λευκαδιακή Βιβλιοθήκη, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Λευκάδα 2003

Ζαμπέλης Γ., *Σύγχρονος Τουριστικός Οδηγός – Ξεναγήση στη Λευκάδα*, Λευκάδα 1997

Θερμός Β., *40 Χρόνια Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ Λευκάδας (1962-2002)*, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Λευκάδα 2002

Θερμός Β., *50 Χρόνια Γιορτών Λόγου και Τέχνης (1955-2005)*, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Λευκάδα 2005

Κοντομίχης Π., *Η Λευκαδίτικη Φορεσιά από το 17^ο αιώνα ως τα μέσα του 20^{ου}*, ΕΟΜΜΕΧ Αθήνα 21989

Μαχαίρας Κ., *Ναοί και Μοναί της Λευκάδας*, Χ.Ε, Αθήνα 1957

Μπιτζάνη Ευγ., *Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση*, ΤΕΙ Καλαμάτας, Καλαμάτα 2001

Περιβαλλοντική Ομάδα 2^{ου} Λυκείου Λευκάδας, *Η πόλη της Λευκάδας – Ιχνηλασίες στο τόπο και το χρόνο*, Λευκάδα Μάης 1996

Σφέτσας Κ., *Διεθνές Φεστιβάλ Κρουστών Λευκάδας*, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Λευκάδα 2001

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. Οικονομικά στοιχεία για το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Λευκάδας

Πίνακας Π.1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ				
	2003	2004	2005	2006
<i>χορηγείες ΓΛΤ και χορηγείες από καρναβάλι</i>	17747	9990	16900	5750
<i>εισιτήρια</i>	11630	18855	32475	24390
Δήμος ΣΑΤΑ	117390	117388	120000	120000
<i>Δήμος γενικά</i>	8000	0	0	0
<i>Νομαρχία</i>	44020	35200	39000	79782
<i>χορηγείες</i>	11540	11400	0	5040
ΕΟΤ	80000	0	27000	10000
ΥΠ.ΕΣ.	0	0	99850	99850
<i>Περιφέρ. Δυτι. Ελλάδας</i>	0	0	0	20000
<i>Περιφέρ. Ιον. Νήσων</i>	0	0	30000	30000
ΥΠ.ΠΟ	75000	50000	50000	5000
<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>	<u>365327</u>	<u>242833</u>	<u>415225</u>	<u>399812</u>

Πίνακας Π.2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ				
	2003	2004	2005	2006
αποζημίωση καλλιτεχνικών σχημάτων	35124,94	19253	38600.00	26415.34
ταχυδρομικά τέλη	358,80	65	0	0
προγράμματα-αφίσες κλπ.	15881,99	15263.30	19959.90	26500.00
δημοσιεύσεις τοπικού τύπου κ ραδιοφώνου	134,81	840.13	857.27	1003.11
εστίαση συγκροτημάτων	30699,81	38897,37	46806.01	41626.53
οργάνωση συνεδρίων- φιλοξενίες	5386,50	2600	4554.76	45298.15
λειτουργία αιθ. Τέχνης	3548.5	4142.01	0	0
φιλοξενίες	1049,25	2133	2917.87	5942,61
αναμνηστικά	2213.5	2555.70	2707.25	3213.00
δαπάνες πραγματοποίησης ΒΑΡΚΑΡΟΛΑΣ	400.00	2447.35	5515.00	0
αντιμισθία εργατοτεχνικού προσωπικού	5900.00	0	0	0
έξοδα κίνησης συγκροτημάτων εργατικά	7864,75	11613	19660.00	9452.00
ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	84,69	25.00	40.00	
ενοίκιο δωματίων-ξενοδοχείων	14187,10	11252.14	15169.64	15225.60
διάφορες μεταφορές	10595,66	13991	15586.00	11990.00
ηχητική και φωτιστική κάλυψη εκδηλώσεων	5310.00	14900	14994.00	15800.00
δαπάνες καθαρισμού κτιρίων	4500.00	5000	4720.00	0
προμήθεια ειδών υγιεινής και καθαριότητας	869,82	1741	1560.84	1306.44
προμήθεια καυσίμων	396,05	315.67	201.24	0
προμήθεια ειδών σημαιοστολισμού-ρήψη βεγγαλικών	531,76 1731.47	480.30	698.64	699.03
προμήθεια αναλώσιμων	1110.73	3246.05	4550.26	4699.10
προμήθεια ειδών υποδομής	1549.70	1041	3999.83	1677.13
αμοιβή επιγραφοποιού	1914.20	2220	2566.08	1100.00
αμοιβή ηλεκτρολόγου	4500.00	944	833.00	714.00
εκτυπώσεις - εκδόσεις	0	2265.60	19600.50	0
διαμόρφωση χώρων εκδηλώσεων	12052.11	5000	9325.68	14964.79
παραγωγή σποτ - μονταζ βίντεο	0	0	2499.00	0
δαπάνες εκθέσεων	0	0	16878.99	8250.00
δαπάνες δημοσίων σχέσεων	0	0	1581.87	2612.53
διακοσμος	0	0	5493.86	1051.96
δαπάνες επιτύμβιας στήλης Α. Τζεβελέκη	0	0	11900.00	0
προμήθεια βιβλίων	0	0	1137.50	0
ΣΥΝΟΛΟ	181.399.42	172304.62	286294.99	251416.54

**Β. Οικονομικά στοιχεία των εσόδων του Δήμου Λευκάδας
(σχετικά με τα πολιτιστικά)**

Πίνακας Π.3

	2003	2004	2005	2006
Υπουργείο Πολιτισμού	0	62.292,60	0	0
ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α	371.734,71	875.000,29	341.744,76	322.237,29
Έσοδα από ΣΑΕΠ	234752,91	645328,63	492111,59	56451,26
ΥΠ.ΕΘ.Ο	568.277,50	0	0	0
ΕΛΛΑΔΑ 2004	0	87.320	0	60000
Νομ. Αυτ/ση Λευκάδας	0	54.077,26	7.980 230.492,38	0
ΠΕΠ	0	62.606,14		
Χρημ. προγρ. από την Ε.Ε	0	0	1.495	0
ΕΠΤΑ	1.156.388,42	187.717,09	410.582,22	22.346,89
ΣΑΤΑ	1.948.527,75	1.137.790,04	1.137.790,00	1.140.000,00
προγρ ΘΗΣΕΑΣ	Δεν υπάρχει	Δεν υπάρχει	291.163,60	339.141,17

Πίνακας Π.4, Πίνακας εσόδων του Δ. Λευκάδας 2001 – 2005

κωδικός	τίτλοι εσόδων	2001	2002	2003	2004	2005
0	<i>Τακτικά έσοδα</i>					
01	προσόδοι από ακίνητη περιουσία	15.319,14	12,350.00	0.00	7,666.00	
02	προσόδοι από κινητή περιουσία	0,00	29.00	425.00	226.00	435.57
03	έσοδα από τέλη κ δικαιώματα	440,00	4,500.00	17,000.00	9,540.00	
04	φόροι-εισφορές	28.613,00	0.00	0.00	0.00	28,993.00
05	λοιπά τακτικά έσοδα	233.726,78	124,888.00	139,383.00	153,288.00	244,650.00
	Σύνολο	278.098,92	141,767.00	156,808.00	170,720.00	274,078.57
1	<i>Έκτακτα</i>					
11	έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12	έσοδα από δάνεια	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
13	επιχορηγήσεις-προσωπική εργασία	180.352,16	268,551.00	237,261.00	109,380.00	174,921.25
16	Λοιπάέκτακτα έσοδα					
	Σύνολο	180.352,16	268,551.00	237,261.00	109,380.00	174,921.25
2	<i>έσοδα από προηγούμενα οικονομικά έτη</i>					
21	Τακτικά				7,802.00	
22	Έκτακτα					
3	<i>Χρηματικό Υπόλοιπο</i>					
31	χρηματικό υπόλοιπο	8.08	7,133.00	18,331.00	0.00	21,605.00
	Σύνολο	8.08	7,133.00	18,331.00	0.00	21,605.00
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	458.459,16	148,900.00	175,139.00	287,902.00	470,604.82

Πίνακας Π.5, Πίνακας εξόδων του Δ. Λευκάδας 2001 – 2005

κωδικός	τίτλοι εξόδων	2001	2002	2003	2004	2005
	<u>γενικά έξοδα</u>					
01	δαπάνες αιρετών	102,669.10	111,719.13	56,998.00	54,782.33	
06	επικοινωνίες-κοινωνικές σχέσεις	70,799.60	63,889.44	76,610.61	64,671.28	
	Σύνολο ΜΕΡΟΥΣ I	173,468.70	175,608.57	133,608.61	119,453.61	
	<u>ειδικά έξοδα λειτουργίας επι-μέρους υπηρεσιών</u>					
05	διοικητικές-οικονομικές-τεχνικές δαπάνες	109,604.00	83,013.60	132,660.70	109,431.82	
75	λοιπές υπηρεσίες	933.20	354.00	31,071.77	28,090.40	
	Σύνολο ΜΕΡΟΥΣ II	110,537.20	83,367.60	163,732.47	137,522.22	
	<u>Μέρος III</u>					
2	πληρωμές για μεταβίβαση εισοδήματος σε 3ους	0.00	0.00	0.00	0.00	
3	πληρωμές για εξυπηρέτηση δημοσίας πίστωσης	0.00	0.00	0.00	0.00	
4	λοιπές δαπάνες	167,320.50	140,144.19	108,748.89	9,320.58	
5	Αποθεματικό	0.00	0.00	0.00	0.00	
	Σύνολο ΜΕΡΟΥΣ III	167,320.50	140,144.19	108,748.89	9,320.58	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	451,326.40	399,120.36	406,089.97	266,296.41	456,755.02

Πίνακας (Π.6) Έσοδα - Έξοδα για το Δημοτικό Κιν/φο Απόλλωνα, της περιόδου 15/10/0631/12/2006

Λειτουργικά Έξοδα ΑΠΟΛΛΩΝΑ Περίοδου 2005-2006	€
ΔΕΗ	275,00
ΟΤΕ	30,00
Φόρος κινηματογράφου	694,74
Κινηματογραφική λίσχη	-
ΚΤΕΛ Ν. Λευκάδας (μεταφορικά)	938,06
Τιμολόγια- αναλώσιμα	2658,91
Μηχανικός προβολής	1785,00
Ταμίας	875,00
Καθαριστής	1945,33
Ι.Κ.Α	-
Δ.Ο.Υ.	-
ΣΥΝΟΛΟ	11.284,73

Πίνακας Π.7

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ	-
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ	18.278,00

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	18.278,00
----------------------	------------------

ΕΣΟΔΑ ΕΝΟΙΚΙΟΥ ΤΑΙΝΙΩΝ	11.289,13
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	11.284,73

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	22.573,86
----------------------	------------------

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2007